

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2017

Marcela Štrobichová

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Prevence a preventivní programy rizikového chování na vybrané škole

**Prevention and prevention programmes of risk behavior at a particular
school**

Marcela Štrobichová

Vedoucí práce: Ing. Bc. Alena Váchová, Ph.D.
Studijní program: Specializace v pedagogice
Studijní obor: Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku

2017

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Prevence a preventivní programy rizikového chování na vybrané škole vypracoval/a pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 12. 4. 2017

.....

podpis

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí práce Ing. Bc. Aleně Váchové, Ph.D. za úžasnou trpělivost při vedení mé práce, za její čas, laskavost, vstřícnost a v neposlední řadě cenné rady a poznatky, které mi ochotně poskytovala.

ANOTACE

Bakalářská práce je zaměřena na prevenci a preventivní programy některých typů rizikového chování vybrané školy. Téma, kterým se zabývá tato práce, je stále aktuální, protože se v různých formách rizikové chování u dnešní mládeže projevuje často. Právě proto je velice důležité na žáky preventivně působit v rámci školní docházky co nejefektivněji.

V úvodní teoretické části práce jsou vymezeny pojmy, které se týkají některých forem rizikového chování žáků. Další část práce se zabývá prevencí, preventivním programem a prací školního metodika prevence ve vybrané škole. Obsahem praktické části je sonda, která se zabývá zkušenostmi, které mají žáci, nebo jejich blízcí s návykovými látkami, dále vyhodnocení školní akce s protidrogovou tematikou. Následně se v praktické části práce zabývám vyhodnocením výzkumu, který byl realizován pomocí dotazníků.

Závěrem práce jsou doporučení, která navrhuji školním metodikům prevence. Tato doporučení by mohla rozšířit naplňování preventivního programu vybrané školy.

KLÍČOVÁ SLOVA

Prevence, rizikové chování, minimální preventivní program, metodik prevence.

ANNOTATION

This work deals with programs for prevention of risky behaviour in a chosen school. Risky behaviour is still very common in youth which makes this work relevant. This is why it is important to teach students prevention of risky behaviour during their school attendance.

In the beginning of the theoretical part state categories and forms of risky behaviour of students. The next part deals with prevention, preventative programs and the work of the School Methodologist of Prevention in the chosen school. The practical part of my work deals with the experience of the students and their families with addictive drugs and the assessment of the school anti-drug program. The next part of my practical work describes research using and evaluating questionnaires.

The summary states recommendations given to School Methodologists of Prevention. These recommendations should improve the preventative program of risky behaviour in the chosen school.

KEYWORDS

Prevention, risk behavior, minimal prevention programme, methodologist prevention

Obsah

• Úvod	6
• 1. TEORETICKÁ ČÁST	7
• 1.1 Základní pojmy	7
• 1.2 Typy rizikového chování	9
• 1.3 Prevence.....	22
• 1.4 Preventivní program vybrané školy	25
• 1.5 Školní akce „Protidrogový vlak“	31
• 2. PRAKTICKÁ ČÁST	35
• 2.1 Zaměření praktické části	35
• 2.2 Cíle bakalářské práce	36
• 2.3. Dotazníkové šetření	38
• 2.4 Hodnocení minimálního preventivního programu vybrané školy	59
• 2.5 Vyhodnocení rozhovoru se školním metodikem prevence.....	65
• 2.6 Diskuze.....	71
• 2.7 Doporučení pro praxi	73
• 2.8 Závěr	74
• Seznam literatury a pramenů použitých v bakalářské práci	76
• Seznam tabulek.....	79
• Seznam grafů	80
• Seznam obrázků.....	80
• Seznam příloh	80

• Úvod

Rizikové chování jako takové, které má různé podoby, zasahuje různé skupiny dětí nebo mladistvých, narušuje vztahy nejen k sobě, vrstevníkům, ale i vztahy ve škole, v rodině

a společnosti. Z různých průzkumů vyplývá, že velký počet našich dětí má zkušenost s násilným nebo agresivním chováním jak rodičů, tak i vrstevníků. Není to ale pouze agresivita, se kterou mají dospívající zkušenosti. Dále do oblasti rizikového chování patří například i zneužívání návykových látek, záškoláctví a útěky z domova, rizikový pohlavní život, gamblerství, kriminalita, poruchy příjmu potravy a mnoho dalších negativních jevů.

Ve své bakalářské práci bych ráda krátce definovala pojmy: minimální preventivní program, rizikové chování a prevence.

V praktické části mé bakalářské práce budu hodnotit reakce žáků po školní akci „Protidrogový vlak“, která měla naše žáky netradiční formou seznámit s rizikovým chováním a jeho důsledky. Zde se chci konkrétně zabývat povědomím žáků o drogové problematice, jejich zkušenostmi s drogově závislými a jejich komunikací o těchto tématech například s rodiči, či spolužáky a kamarády.

Dále se chci zaměřit na obsah minimálního preventivního programu na vybrané škole, jeho plněním a zkušenostmi školní metodičky prevence na vybrané škole. Formou rozhovoru se chci o její práci dozvědět bližší informace, stejně tak o tvorbě školního minimálního preventivního programu a tyto informace zhodnotit.

Z využívaných metod v práci bych uvedla metodu šetření pomocí rozhovorů, dotazníků a analýzu minimálního preventivního programu vybrané školy.

- **1. TEORETICKÁ ČÁST**

- **1.1 Základní pojmy**

Rizikové chování

Dříve se pro tento jev využíval spíše pojem sociálně patologické jevy, dnes je obvyklejší pojem rizikové chování. Někteří autoři ve svých publikacích uvádí i pojem problémové chování. Co je vlastně obsahem těchto pojmů a co si pod nimi představit?

V literatuře můžeme vyhledat několik definic, které pojem rizikové chování mládeže přibližují například takto:

„Pojem rizikové chování zahrnuje rozmanité formy chování, které mají negativní dopady na zdraví, sociální nebo psychologické fungování jedince, anebo ohrožují jeho sociální okolí, přičemž ohrožení může být reálné nebo předpokládané“¹.

Michaela Širůčková dále uvádí v širší definici rizikového chování, že *„Rizikové chování lze nejobecněji charakterizovat jako takové chování, které má negativní dopady na fyzické či psychické fungování člověka a které je nějakým způsobem ohrožující i pro jeho okolí.“².*

Lze tedy říci, že rizikové chování, podle Širůčkové, je takové chování, které nekoresponduje s normami, které vytvořila společnost a které se od těchto norem nějakým způsobem odchylují a ohrožují jedince či skupinu jedinců. Toto ohrožení se týká například hlavně jejich zdraví nebo vztahů mezi jednotlivými jedinci. Autorka v publikaci specifikuje širší a užší definici rizikového chování. V širší definici zmiňuje právě chování, které má negativní vliv na fyzickou a psychickou stránku bytí člověka. Uvádí zde i příklad rizikového chování člověka a jeho vztah ke vzdělávání. Žák se dopouští záškoláctví, neplní své povinnosti vztahující se ke škole a toto chování v některých případech vede až k předčasnému ukončení jeho vzdělávání. V užší definici rizikového chování autorka zmiňuje fakt, že rizikovým chováním se zabývají i různé vědní obory, jako například psychologie, pedagogika a další vědy. Z hlediska medicinského, podle autorky, právě

¹ ŠIRŮČKOVÁ, M., Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování, str. 127

² ŠIRŮČKOVÁ, M., Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování, str. 127

rizikové chování ovlivňuje zdraví jedince, jeho další vývoj a život. Uvádí, že kouření zvyšuje výskyt kardiovaskulárních chorob. Sociální vědy se naopak zabývají mimo jiné dopady rizikového chování na sociální vztahy jedince s okolím. Autorka zde rozlišuje i rizikové chování a riskující chování. V prvním případě se jedná o neuvědomované chování, vedené zpravidla jiným motivem. Naopak riskující chování popisuje jako chování, kdy si dotyčný jedinec plně uvědomuje rizika své určité činnosti.³

Sobotková ve své publikaci uvádí, že v terminologii pojmu rizikové chování existuje velká nejednotnost, která je způsobena různými teoretickými východisky. Rizikové chování nemusí mít podobu trestného činu, ale spíše je chápáno jako netolerované a neakceptovatelné, které nějakým způsobem překračuje vzorce chování, které si sama daná společnost určila. Dále autorka uvedla, že zhruba polovina adolescentů má zkušenost s alespoň jednou formou rizikového chování, ale po dosažení dospělosti toto chování obvykle samo odeznívá.⁴

Závěrem lze tedy říci, že rizikové chování je takové chování, kdy dochází k určitým odchylkám od norem daných společností. K těmto jevům může docházet jak ve škole, tak i v rodinném prostředí.

³ ŠIRŮČKOVÁ, M., Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování, str. 161-163

⁴ SOBOTKOVÁ, V., Rizikové a antisociální chování v adolescenci, str. 39-40

• 1.2 Typy rizikového chování

Podle Miovského rozlišujeme devět oblastí rizikového chování v současné školní prevenci, které považuje za důležité zohlednit při tvorbě Minimálního preventivního programu školy:

Záškoláctví

Šikana a extrémní projevy agrese

Rizikové sporty a rizikové chování v dopravě

Rasismus, xenofobie

Negativní působení sekt

Sexuální rizikové chování

Prevence v adiktologii

Spektrum poruch příjmu potravin

Okruh poruch a problémů spojených se syndromem CAN⁵

Širůčková řadí podobné dělení rizikových forem chování do těchto sedmi skupin:

rizikové zdravotní návyky (např. pití alkoholu, kouření, užívání drog, ale i nezdravé stravovací návyky, nedostatečná nebo nadměrná pohybová aktivita)

sexuální chování (např. předčasné zahájení pohlavního života, promiskuita, nechráněný pohlavní styk, pohlavní styk s rizikovými partnery, předčasné mateřství a rodičovství)

interpersonální agresivní chování (např. násilné chování, šikana, týrání, rasová nesnášenlivost a diskriminace některých skupin, extremismus) Rizikové sexuální chování

delikventní chování ve vztahu hmotným majetkům (např. krádeže, vandalismus, sprejerství)

hráčství (gambling)

rizikové chování ve vztahu ke společenským institucím (např. problémové chování

⁵ MIOVSKÝ, M., a kol., Primární prevence rizikového chování ve školství, str. 85

ve škole jako záškoláctví, neplnění školních povinností, předčasné ukončení zdělávání) rizikové sportovní aktivity (např. provozování adrenalinových a extrémních sportů)⁶

V publikaci Veroniky Nielsen Sobotkové jsem se dočetla, že „*Rizikové chování v adolescentním věku je nejvíce zastoupeno právě konzumací alkoholu, kouřením cigaret a zkušenostmi s drogami, zejména marihuanou. Toto rizikové chování je dále spojeno například s typem vrstevníků a se způsobem trávení volného času.*“⁷

Nejčastěji řešenými problémy ve školství v posledních letech, je podle mého názoru hlavně záškoláctví, krádeže, vandalismus, šikana a kyberšikana, agrese a užívání návykových látek. Těmto tématům se budu v následující části práce věnovat podrobněji.

Záškoláctví

Průcha a kol. v publikaci Pedagogický slovník uvádí, že je záškoláctví „*zvláštní případ absentérství. Jev, kdy se žák úmyslně, bez omluvitelného důvodu a bez vědomí, popř. souhlasu rodičů nezúčastňuje vyučování a zdržuje se mimo domov. Má zpravidla souvislost se školní neúspěšností žáka.*“⁸

Doslova zde nesouhlasím s částí myšlenky autora, kde tvrdí, že se žák zdržuje mimo domov. Jsou časté případy, kdy rodiče dlouho netuší, že jejich potomek se do školy ani nedostavil a nerušeně v klidu domova se například věnuje hraní počítačových her, nebo se zde schází s kamarády.

V článku „Moje dítě chodí za školu, co s tím?“ autorka Milena Nováková rozděluje záškoláctví do dvou základních skupin. Do první skupiny řadí záškoláctví impulzivní, kdy žák vlastně jít za školu předem nijak neplánuje a jedná na popud momentálního impulsu.

Ve druhém případě se jedná o záškoláctví plánované, kdy již žák předem promýšlí možnosti a důvody, jak se školní výuce vyhnout. Dále autorka zdůrazňuje fakt, že je třeba rozlišovat, zda šel žák „za školu“ jednou, nebo zda je tato situace u žáka spíše opakujícím se jevem. V článku se autorka podrobně věnuje i příčinám, proč k záškoláctví zpravidla

⁶ MIOVSKÝ, M., ŠIRŮČKOVÁ, M., a kol., Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování, str. 128

⁷ SOBOTKOVÁ, V., a kol., Rizikové a antisociální chování v adolescenci, str. 47

⁸ PRŮCHA, J., MAREŠ, J., WALTEROVÁ, E. Pedagogický slovník, str. 310

dochází a jaké vlivy se na tomto jevu podílejí. Tyto příčiny rozdělila do šesti skupin. V první skupině zmínila negativní vztah žáka ke škole a uvedla zde hned několik důvodů, které k tomuto negativnímu vztahu mohou vést. Je to například kladení vysokých požadavků v rámci vzdělávání na žáka. V konečném důsledku mohou tyto problémy vést k depresím a úzkostným poruchám žáka. Další možnou příčinou mohou být i specifické poruchy učení žáka nebo vztahy spolužáků ve třídě. Ve druhé skupině zmiňuje autorka vliv rodinného prostředí, kde jako některé důvody uvádí například nefunkční rodinu, nepřiměřené tresty za neúspěšnost ve škole, nebo naopak nezáměr ze strany rodičů. Třetí skupina je věnována volnému času a způsobu trávení volného času žáka. Tvrdí, že nevhodné trávení volného času často souvisí se závislostním chováním a negativním ovlivňováním „špatných“ kamarádů, které může vést například k zneužívání drog, krádežím a podobně. Do další čtvrté skupiny autorka zahrnula psychické problémy, které se mohou podílet na celkové nekoncentraci žáka, nesoustředěnosti, nebo to mohou být různé psychické poruchy. Zde jsou zahrnuty i traumatické zážitky, které mohou ovlivnit žáka. Autorka má na mysli například smrt blízkého člověka, týrání a zneužívání nebo rozvod rodičů. Předposlední skupina vlivů se týká žebříčků hodnot a důležitosti školy ve vztahu k dalším aktivitám žáka. V tomto případě je větší důležitost věnována výsledkům buď sportovních výkonů, nebo vyniknutí v jiné oblasti a to právě na úkor školní docházky. Poslední skupina je věnována odlišnosti žáka, která se může týkat například jeho zdravotního hendikepu a následně díky němu i strachu ze zesměšňování spolužáků. Obecně jde většinou o jakousi nespokojenost žáka se sebou, s okolím, nespokojenost se stanovenými pravidly a podobně.⁹

Při kompletaci dokumentace žáků prvních ročníků jako třídní učitelka podrobně sleduji počet zameškaných hodin na vysvědčení u jednotlivých žáků, které do prvního ročníku dostávám. U některých žáků jsou počty zameškaných hodin značně vysoké a bohužel se stále častěji vyskytují na závěrečných vysvědčeních žáků i vysoké počty hodin neomluvené absence již právě na základních školách. Dá se předpokládat, že u těchto žáků

⁹ NOVÁKOVÁ, M.: Moje dítě chodí za školu, co s tím? [online], 15. 4. 2012

[cit. 7. března 2017]. Dostupné na WWW:

[http://www.sancedetem.cz/cs/hledam-pomoc/rodina-v-problemove-situaci/rizikove-chovani-ditete/zaskolactvi.shtml?utm_source=seznam&utm_medium=cpc&utm_campaign=Sancedetem+\(VS\)+5199437836&utm_content=Z%c3%a1%c5%a1kol%c3%a1ctv%c3%ad#co-je-zaskolactvi](http://www.sancedetem.cz/cs/hledam-pomoc/rodina-v-problemove-situaci/rizikove-chovani-ditete/zaskolactvi.shtml?utm_source=seznam&utm_medium=cpc&utm_campaign=Sancedetem+(VS)+5199437836&utm_content=Z%c3%a1%c5%a1kol%c3%a1ctv%c3%ad#co-je-zaskolactvi)

bude podobný způsob „docházky/nedocházky“ pokračovat i na střední škole. Je jen málo výjimek, kdy se docházka žáků v dalším vzdělávání zlepší.

Právě záškoláctví bývá v některých případech pak i spojeno s dalšími typy rizikového chování, jako je například užívání návykových látek, gamblerství, krádeže a podobně.

Prevenici záškoláctví, omlouvání žáků a další úkony s tímto spojené jsou vymezeny v Metodickém pokynu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (vydaným pod č. j. 10 194/2002 – 14)¹⁰.

V březnu roku 2016 jsem si zpracovala menší průzkum mezi žáky 3. ročníku naší školy, kde jsem se zajímala o to, jak tráví svůj volný čas, zda jsou se způsoby trávení svého volného času spokojeni a co by rádi zlepšili. Tyto získané informace jsem zpracovala do krátké prezentace s názvem „Volný čas našich žáků“, kterou jsem následně konzultovala se školní metodičkou prevence. Dotazník, který jsem při tomto průzkumu použila je připojen v přílohách pod číslem 2.

Dotazovaní byli žáci naší školy 3. ročníku oboru:

Obchodník 66-41-L/01 – střední vzdělání s maturitní zkouškou ve čtyřletém oboru

Prodavač 66-51-H/01 – střední vzdělání s výučním listem ve tříletém oboru:

- specialista prodeje
- specialista prodeje motorových vozidel
- specialista prodeje elektrotechnického zboží

Věk 17-28 let

Počet dotazovaných 38 žáků

Z uvedeného šetření jsem zjistila následující údaje o trávení volného času našich žáků.

¹⁰ MŠMT, Dokument ke stažení [online], 20. 6. 2016
[cit. 6. září 2016]. Dostupné na WWW: <http://www.msmt.cz/file/37923>

Zdroj: vlastní

Obrázek 1. Trávení volného času

Z průzkumu „Volný čas“ žáků naší školy vyplývá, že z dotazovaných 38 žáků tráví čas nejraději:

30 x s kamarády

26 x poslechem hudby

22 x sportem a stejný počet sledováním televize

19 x s rodinou

Pouze jeden žák z 38 uvedl zájmový kroužek.

Z obr. č. 1 je patrné, že po ukončení základní školní docházky žáci zřejmě v zájmových kroužcích nepokračují a jejich volný čas se soustřeďuje spíše na trávení volného času s kamarády a vrstevníky. Téměř jedna třetina oslovených žáků si přivydělává finanční

prostředky na brigádách. Dva žáci z dotazovaných již měli dítě, jedna žákyně z dotazovaných měla děti dvě. Jedna z žákyň v době vyplňování dotazníku rodinu čekala.

Tato fakta u výše zmíněných žáků samozřejmě ovlivňuje i jejich přístup k trávení volného času a jejich volný čas je spíše věnován rodině.

Kulturní akce	0x1 - 5x	5 - 10x	10 - 15x	15 - 20x	více než 20x
KINO	4	18	10	3	1
DIVADLO	20	14	3	0	0
MUZEUM	22	14	2	0	0
GALERIE	25	10	0	0	0
KONCERT	17	14	4	2	1
SPORTOVNÍ UTKÁNÍ	12	10	6	0	3

Zdroj: vlastní

Obrázek č. 2: Návštěvy kulturních akcí

Další část výzkumu (obr. č. 2) upřesňuje, jakým kulturním akcím se žáci věnují nejraději. Drtivý nezájem z jejich strany je o muzea, divadla a galerie.

Čtyři žáci z dotazovaných uvedli, že z vyjmenovaných kulturních akcí nenavštěvují žádnou.

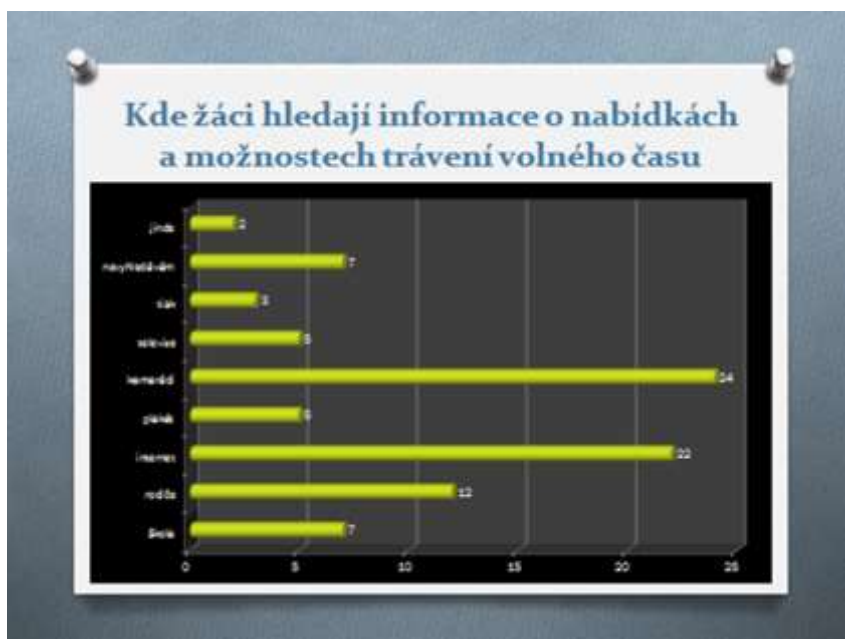
Spíše žáci raději navštěvují kina, koncerty a různá sportovní utkání. Kulturní akce převážně žáci navštěvují v rámci školní docházky. Kino, muzeum a divadlo naši žáci navštíví v průměru 5-6x během jednoho školního roku. Někteří žáci se záměrně vyhýbají účasti na těchto školních akcích.

Zdroj: vlastní

Obrázek č. 3: Co by nejraději změnili na trávení svého volného času

Co a jak by nejraději změnili, je patrné z obr. č. 3 z průzkumu o volném čase žáků, kde většina dotazovaných uvádí, že jsou spokojeni s trávením svého volného času. Pouze 11 (většinou dívky) z 38 žáků by raději změny uvítali a uvedli i jaké mají představy. Raději by trávili čas venku v přírodě, s rodinou a uvítali by více volného času pro sebe.

Zdroj: vlastní

Obrázek č. 4: Kde hledají žáci informace o nabídkách a možnostech trávení volného času

Poslední obr. č. 4 z průzkumu přibližuje, kde hledají žáci informace o nabídkách a možnostech trávení volného času. Nejčastěji je to u kamarádů, na internetu a u rodičů. Škola je bohužel až na čtvrtém místě.

Z mého pohledu by bylo velkým přínosem se zaměřit právě v preventivním programu školy i na nabídky mimoškolních aktivit pro naše žáky. V praktické části práce se na některé návrhy těchto aktivit pro naše žáky zaměřím.

Šikana, projevy agrese a vandalství

Do této skupiny patří extrémní formy agresivního chování, které je bohužel v našich školách přítomno čím dál tím častěji. Patří sem různé formy fyzického napadení jedincem, nebo skupinou žáků s následným ublížením na zdraví. Naopak vandalství je spíše zaměřeno na poškozování věcí movitých. Setkáváme se s tímto jevem jak ve školách, kdy žáci ničí zařízení škol, ale také venku na ulici, například v poslední době s velice rozšířeným sprejerstvím. Poničené fasády domů, historických budov, vlaků a dalších míst jsou každodenním smutným důkazem tohoto jevu.¹¹

¹¹ MIOVSKÝ, M., a kol., Primární prevence rizikového chování ve školství, str. 114

Autoři Fischer a Škoda zmínili, že slovo vandalizmus je odvozen od germánského kmene Vandalů, kteří se podíleli na zpusťování Říma. Podle autorů je vandalizmus jev, který lze popsat jako bezdůvodné poškozování majetku a neváže se na získání jakéhokoli prospěchu nebo finančního zisku. Jediným přínosem pro aktéra je snad pouze jeho vlastní potěšení nebo demonstrace sama sebe. Takto se právě prezentují různé skupiny či party adolescentů, navíc v některých případech posilněných alkoholem či drogami. V těchto případech nejsou neobvyklé útoky na veřejná prostranství, ničení zařízení dopravních prostředků, škol a podobně.¹²

V pořadu České televize² vysílaného 28. 11. 2010 Michal Hrdlička popisuje, co všechno v pubertě může ovlivnit agresivní chování jedince. Jedná se například o to, jaké má dotyčný kamarády, koníčky, jaké hraje počítačové hry, jaké jsou vztahy v rodině nebo zda má dotyčný poruchu osobnosti. Ve zmíněném pořadu policejní psycholožka Ludmila Čírtková tvrdí, že nejčastěji se s násilím setkají nejdříve agresori právě ve vlastní rodině, kdy jsou svědky nepřiměřených zásahů, které vidají u vlastních rodičů. Michal Kolář zde uvádí fakt, že za šikanu se považuje takové jednání, kdy jeden či skupina žáků úmyslně, často i opakovaně ubližují jedinci, který se nemůže nebo neumí bránit. Může se ale také jednat i o jiné formy ubližování a to například o intriky, pomluvy a navádění ostatních proti obětem. Kolář v tomto pořadu i uvedl, že obětí šikany se stává zhruba 41% dětí.¹³

Kyberšikana

Kybernetická, neboli počítačová šikana je jedna z forem šikany, ke které dochází pomocí elektronických médií (mobilní telefony a internet). Útočník využívá tato média k záměrnému poškozování dalších uživatelů, spolužáků, kamarádů a podobně.¹⁴

Mezi formy kyberšikany můžeme zařadit například:

- Kyberstalking – což je záměrné pronásledování v kyberprostoru (pomocí SMS,

¹² FISCHER, S., ŠKODA, J. Sociální patologie: analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů, str. 55 - 56

¹³ ČT2: Kde se rodí agrese [online]. 2005

[cit. 9. března 2017]. Dostupné na WWW:

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10078274892-kde-se-rodí-agrese/205542150810001>

¹⁴ KAVALÍR, A., a kol. Kyberšikana a její prevence: příručka pro učitele, str. 15-16

e-mailu, Facebook, Skype a podobně). Od roku 2010 lze stalking považovat jako trestný čin.¹⁵

- Kybergrooming – se dá definovat jako vydávání se v elektronické komunikaci za někoho jiného a uvést dotyčného v mylný dojem, že komunikuje s důvěryhodnou osobou. Stává se, že přiměje oběť k osobnímu setkání a posléze může oběti i ublížit, či jí zneužít.¹⁶
- Sexting – při něm dochází k zasílání textů, fotografií nebo videí se sexuální tematikou a mohou vést k následnému vydírání poškozeného. V horších případech končí výše zmíněná iniciativa i sebevraždou oběti.¹⁷

Dále sem můžeme zařadit i Happy Slapping, nebo Kyberharašení. Dobrým pomocníkem v orientaci k těmto uvedeným problémům šikany a kyberšikany mi byla publikace editora Aleše Kavalíra „*Kyberšikana a její prevence: příručka pro učitele*“, kde kromě přiblížení pojmů bylo velice podrobně popsáno, jak se účinně bránit výše zmíněným projevům šikany. Autor rozděluje dva typy kyberšikany. První jsou tzv. přímé útoky, kdy agresor zasílá zprávy oběti sám. Druhý typ je tzv. kyberšikana v zastoupení, kdy agresor využívá někoho jiného, který mnohdy ani netuší, že je zneužíván k obtěžování jiných lidí.¹⁸ Obsahem publikace jsou i konkrétní doporučení a návody pro postupy při prevenci a diagnostice těchto jevů. V závěru najdeme metodické listy s praktickými ukázkami aktivit, které vhodnou formou vedou žáky k předcházení kyberšikany.

Bendl upozornil ve své učebnici pro studenty učitelství s názvem „Školní kázeň v teorii a praxi“ na fakt, že šikana nemusí probíhat jen mezi žáky, ale může směřovat i od žáka k učiteli. Zmínil mimo jiné i případ, který se týkal skupinky žáků, kteří si své chování vůči mistrovi nahrávali na mobilní telefon a nahrávku poté zveřejnili.¹⁹

V listopadu roku 2015 jsem se zúčastnila celodenní konference s názvem „Kyberpsycho 2015“ pořádané Hlavním městem Praha a Národním centrem bezpečnějšího internetu. Tato konference se zabývala otázkami kyberkriminality a podnětné byly i příklady dobré praxe

¹⁵ KOPECKÝ, K., Stalking a kyberstalking-nebezpečné pronásledování, str. 3

¹⁶ KAVALÍR, A., a kol. Kyberšikana a její prevence: příručka pro učitele, str. 21

¹⁷ NOVÁKOVÁ, M., Sexting [online]. 29. listopadu 2016

[cit. 23. března 2017]. Dostupné na WWW:

<http://www.policie.cz/clanek/sexting.aspx>

¹⁸ KAVALÍR A. Kyberšikana a její prevence – příručka pro učitele, str. 17 - 18

¹⁹ BENDL, S. Školní kázeň v teorii a praxi: učebnice pro studenty učitelství, str. 31 - 32

z krajů. V roce 2016 se obdobná konference konala 8. listopadu. I zde jsem načerpala mnoho cenných informací, které se týkaly například zkušeností z policejní praxe.

Krádeže

Krádeží rozumíme takové jednání, když si jedinec neoprávněně přisvojí bez vědomí majitele věc, nebo finanční částku a s tou nakládá, jako by byla jeho. V našem právním řádě je tato skutečnost za určitých okolností považována za trestný čin. Rozhodujícím vodítkem, zda se jedná o trestný čin nebo drobné krádeže je určení hranice ceny zcizené věci a ta je dána stanovením částky do výše 5000,- Kč. Úzce specifikována je i situace, kdy se opakované krádeže do výše stanovené částky dopouští pachatel opakovaně.²⁰ Bohužel k těmto jevům dochází i na českých školách, kdy ke krádežím dochází mezi spolužáky (elektronika, finanční hotovost). Někdy se ve škole s těmito problémy setkáváme i během odborného výcviku žáků, kdy si žáci osvojí zboží nebo finanční hotovost patřící firmě, ve které odborný výcvik vykonávají.

Užívání návykových látek

Nadměrné užívání návykových látek se podle zjištění z posledních let neustále posouvá do nižšího věku žáků a zvyšuje se procento dívčích uživatelů. Nejčastěji ve školní populaci se dá hovořit o nikotinizmu, alkoholizmu a užívání ilegálních drog. Právě na školní mládež je směřována a realizována prevence ve školním prostředí.

- Nikotinismus je závislost na látce, které jsou obsaženy v tabáku. Michal Hanzlovský ve svém článku „*Proč mladí lidé kouří cigarety?*“ uvádí, že výrazné množství kuřáků propadlo tomuto zlovyku ještě před dovršením plnoletosti. Zmiňuje také to, že důvodem pro to, proč mladí sahají po této návykové látce, je především vliv kamarádů a vrstevníků. Tento vliv může být znásoben ještě tím, že žijí v rodině kuřáků, či kuřáci jsou blízcí příbuzní jedince.²¹

Škodlivé pro organizmus jsou všechny formy spotřeby tabáku – kouření cigaret a doutníků či dýmek, šňupání, žvýkání a pasivní expozice.

²⁰ JINDROVÁ, M. Rizikové chování dětí a jeho právní dopady: příručka učitele, str. 26

²¹ HANZLOVSKÝ, M.: Proč mladí kouří cigarety? [online]. 30. července 2010

[cit. 25. března 2017]. Dostupné na WWW:

<https://www.celostnimedicina.cz/proc-mladi-lide-kouri-cigarety.htm>

- Alkoholizmus je označení pro nadměrné požívání alkoholických nápojů, při kterém může dojít k poškození všech tělesných systémů. Petr Popov uvádí pro časopis „Psychiatrie pro praxi“ vysoká čísla, která dokladují, že právě u nás je spotřeba alkoholu značně vysoká. Co podle autora ovlivňuje vysokou spotřebu alkoholických nápojů u nás? V odborném článku se Popov zmiňuje o dvou důvodech, které mohou tuto spotřebu ovlivňovat. Těmi důvody je poměrně nízká cena alkoholu a snadná dostupnost alkoholických nápojů i pro mládež. Dále ještě zmiňuje v článku skutečnost, že: „*Konzumace alkoholu je u nás historicky tradiční záležitostí, sociální komponenta pití hraje značnou roli.*“ Připomíná, že právě alkohol může být příčinou vážného, až nenávratného poškození zdraví, ať v důsledku úrazů pod vlivem alkoholu, nebo jiných zdravotních či psychických problémů.²²
- Užívání drog bohužel mění člověka a to jak v jeho hodnotové, sociální orientaci, tak u něj dochází i ke změně v jeho duševní činnosti. Štefunková, Moravčík a Grohmannová zmiňují v monografii „*Nové psychoaktivní látky v České republice: výskyt, rizika a související opatření*“ nové psychoaktivní látky, „*kteřé svými účinky napodobují již nelegální drogy, jako je kokain, heroin, marihuana, metamfetamin, MDMA, LSD nebo ketamin.*“²³

Jsou to vesměs látky, které mají různý rozsah účinků a jsou dostupné v různých formách, jako například kapsle, bylinné směsi, pilulky a podobně. U nás se nové psychotropní látky dostaly do povědomí tím, že byly šířeny a distribuovány jako tzv. sběratelské předměty. Tímto se chtěli výrobci a distributoři vyhnout trestnímu stíhání. Dalším způsob distribuce těchto látek je, že se jedná o prodej výzkumných chemikálií.²⁴

Ve „Výroční zprávě o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2015“ jsou uvedena tato fakta: „*Nějakou nelegální drogu vyzkoušelo někdy v životě 37,4 % 16letých studentů, nejčastěji šlo o konopné látky (36,8 %), 2,7 % vyzkoušelo extázi, 3,8 % LSD*

²² POPOV, P.: Závislost na alkoholu [online]. 2003/1 [cit. 25. března 2017]. Dostupné na WWW:

<http://www.psychiatriepropraxi.cz/pdfs/psy/2003/01/07.pdf>, str. 29

²³ MRAVČÍK, V., BĚLÁČKOVÁ, V., DRÁPALOVÁ, E., et al. Nové psychoaktivní látky v České republice: výskyt, rizika a související opatření: odborná monografie, strana 10

²⁴ MRAVČÍK, V., BĚLÁČKOVÁ, V., DRÁPALOVÁ, E., et al. Nové psychoaktivní látky v České republice: výskyt, rizika a související opatření: odborná monografie, strana 10 - 11

*a halucinogeny, 3,3 % halucinogenní houby, 1,4 % pervitin, 1,4 % kokain a méně než 1,0 % ostatní nelegální drogy. Průměrný věk první zkušenosti s konopnými látkami byl 14,5 roku.,*²⁵

Závislost

K. Nešpor uvádí, že syndrom závislosti „je skupina fyziologických, behaviorálních a kognitivních fenoménů, v nichž užívání nějaké látky nebo třídy látek má u daného jedince mnohem větší přednost než jiné jednání, kterého si kdysi cenil více“.²⁶

Rozlišuje závislost látkovou (marihuana, hašiš, heroin, pervitin a podobně) a nelátkovou závislost (závislost na sexu, mobilu, nakupování, sázení, hraní a podobně). Závislost je chování jedince, kdy převládá v jeho chování potřeba opakovat věci, nebo kdy potřebuje ke svému životu jistý předmět závislosti, kterým může být droga, alkohol, gambling, nebo jiná osoba, na které je závislý. Předmět závislosti mu přináší určité potěšení, nebo pocit úlevy, proto jej opakovaně vyhledává. Závislost na drogách je buď psychické, nebo fyzické povahy.²⁷

²⁵ MRAVČÍK, V. a kol. Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2015, strana 5

²⁶ NEŠPOR, K., Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby, str. 9

²⁷ NEŠPOR, K., Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby, str. 9 - 13

• 1.3 Prevence

Prevence a její význam

Národní strategie primární prevence rizikového chování

Stěžejní roli při uplatňování primárního preventivního programu dětí a mládeže má Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (dále MŠMT ČR), Ministerstvo zdravotnictví ČR a další zainteresované rezorty. Usnesením vlády č. 549 z roku 2003 a zákonem č. 379/2005 Sb. bylo MŠMT ČR pověřeno financováním a koordinací činností v oblasti primární protidrogové prevence ve školách a školských zařízeních. Velká pozornost této problematice je věnována nejen MŠMT ČR, ale i dalšími institucemi, které se podílejí na řízení oblasti školství.²⁸

Národní strategie primární prevence rizikového chování na období 2013-2018 (dále jen Strategie) „vychází ze závěrů pravidelných jednání s krajskými školskými koordinátory prevence a metodiky prevence, z dlouhodobých cílů stanovených Strategiemi mezíresortních orgánů a ze zkušeností s naplňováním předchozích koncepcí prevence zneužívání návykových látek a dalších rizikových projevů chování u dětí a mládeže na období 1998 – 2000, 2001 – 2004, 2005 - 2008 a 2009 – 2012“.²⁹

Cílem Strategie je díky propracovanému systému prevence minimalizovat rizikové chování mládeže ve všech směrech, předcházet jejich rizikovému chování a vychovávat mládež ke zdravému životnímu stylu. Cílem je i vytvořit fungující systém primární prevence s jasně stanovenými mechanismy a kompetencemi všech subjektů. Ve Strategii jsou rozděleny cílové skupiny populace do dvou částí. První skupinu tvoří děti a mládež a ve druhé jsou zmíněni rodiče, veřejnost a pracovníci primární prevence rizikového chování.³⁰

²⁸ Dokument MŠMTČR: Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013 - 2018 [online]. 3. dubna 2013

[cit. 20. září 2016]. Dostupné na WWW: <http://www.msmt.cz/file/28077>

²⁹ Dokument MŠMTČR: Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013 - 2018 [online]. 3. dubna 2013

[cit. 20. září 2016]. Dostupné na WWW: <http://www.msmt.cz/file/28077>

³⁰ Dokument MŠMTČR: Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013 - 2018 [online]. 3. dubna 2013

[cit. 20. září 2016]. Dostupné na WWW: <http://www.msmt.cz/file/28077>

Tato Strategie podrobně popisuje koordinaci jednotlivých složek, financování, vzdělávání a legislativu v oblasti primární prevence. V neposlední řadě se také zabývá evaluací primárního programu a certifikací programů primární prevence.

Preventivní dokumenty školy

Minimální preventivní program vychází z „Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních“.

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních je volně ke stažení na webových stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Hodnocení tohoto programu je součástí výroční zprávy školy, kterou škola zveřejňuje. Preventivní program školy zpravidla zpracovává školní metodik prevence, vychází z preventivní strategie školy a může podléhat kontrole České školní inspekce.³¹

Cíle minimálního preventivního programu

Minimální preventivní program obsahuje jak dlouhodobé, tak i krátkodobé cíle. Je to *dokument* školy, který se ve svém obsahu zaměřuje na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, rozvíjí jejich sociálně komunikativní dovednosti a v neposlední řadě i jejich osobnost. Snaží se svým programem o snížení rizika výskytu rizikového chování žáků. Z dlouhodobých cílů patří do programu minimálního preventivního programu například formování postoje žáků k návykovým látkám, předcházení šikaně a záškoláctví, snižování rizikových projevů chování žáků, výchova ke správnému sociálnímu chování a mají obecnější charakter. Krátkodobé cíle jsou zásadní cíle programu školy a jsou zaměřeny spíše na zjišťování dobrého klimatu ve třídách, na tvorbu a nabídku programů vedoucích k odmítání návykových látek a na aktivity zaměřené na předcházení a omezování výskytu rizikového chování v konkrétní škole i mimo ni. Měly by navazovat na preventivní strategii školy.³²

³¹ MIOVSKÝ, M., SKÁCELOVÁ, L., ČABLOVÁ, L. Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování, str. 83

³² MIOVSKÝ, M. Návrh doporučené struktury minimálního preventivního programu prevence rizikového chování pro základní školy, str. 22 – 23

Krizový plán školy

Miovský uvádí, že krizový plán školy je pomocným manuálem pro všechny pedagogické pracovníky. V krizovém plánu jsou popsány postupy, kterými se pedagogičtí pracovníci řídí v případě nastalých situací. V krizovém plánu je popsána i odpovědnost pracovníků školy a preventivní opatření, které se ve škole využívá. V krizovém plánu školy můžeme najít postupy při řešení konkrétních projevů rizikového chování žáků a jsou zde vymezeny i kompetence pracovníků školy, zákonných zástupců a institucí. V závěru publikace autor popisuje postup intervence při různých krizových situacích, které můžou v práci učitele nastat.³³

³³ MIOVSKÝ, M., Návrh doporučené struktury minimálního preventivního programu prevence rizikového chování pro základní školy, str. 27 – 28

• **1.4 Preventivní program vybrané školy**

Preventivní program naší školy je sestaven z pěti částí:

1. Základní údaje o škole
2. Stručná analýza situace
3. Stanovení cílů preventivního programu
4. Skladba aktivit preventivního programu pro jednotlivé cílové skupiny
5. Evaluace

Základní údaje o škole

Tato práce se zabývá primární prevencí, a protože učím na Střední škole obchodní v Praze, budu se v této části zabývat preventivním programem naší školy.

Ředitel školy: Ing. Ivo Krajíček.

Školní metodik prevence: Ing. Ivana Beranová

Výchovný poradce: Mgr. Jana Rottová

Školní psycholog: na škole nepůsobí

Počet tříd: 21

Počet žáků: 474

Počet pedagogických pracovníků: 43

Stručná analýza situace

V této části uvádím některé údaje, které jsou zmíněny ve druhé části preventivního programu školy. Domnívám se, že tyto informace jsou důležité pro utvoření představy o nejdůležitějších bodech programu naší školy. Ten pak v praktické části práce budu hodnotit, případně doplňovat. Vynechávám tedy jen body, které se týkají dopravní dostupnosti školy, jejího okolí a podobně.

Stručná analýza školy mimo jiné obsahuje tyto body:

- Škola je velmi dobře technicky vybavena – odborné učebny, PC učebny, jazykové učebny, nově zrekonstruované školní hřiště, 2 tělocvičny, školní knihovna, dvorek vhodný pro odpočinek a volnočasové venkovní aktivity.
- Školní řád stanovuje práva a povinnosti žáků a jejich chování v prostorách SŠO. Seznámení s jeho pravidly probíhá při zahájení školního roku. Průběžně během školního roku s ním třídní učitelé pracují. Na dodržování pravidel a bezpečnosti žáků v době vyučování dohlíží určení pedagogičtí pracovníci.
- Zařazení témat prevence negativních jevů je včleněno do výuky předmětů občanská nauka, občanský základ, cizí jazyky, literární výuka, multikulturní soužití, základy přírodních věd, právní nauka a třídnické hodiny.
- Školní metodik prevence je v každodenním kontaktu se studenty, je jedním z vyučujících, tedy může okamžitě řešit vzniklé problémové situace.
- Školní preventivní tým je složen z výchovného poradce, školního metodika prevence a úzce spolupracujeme s PhDr. Olgou Pohlovou z Pedagogicko-psychologické poradny pro Prahu 2. Tým je kompetentní k řešení vzniklých negativních situací.
- Dále školní preventivní tým úzce spolupracuje s jednotlivými členy pedagogického sboru.
- V rámci informačních zdrojů využíváme: časopis Prevence, semináře, přednášky, návštěvy a odborné přednášky v muzeu Policie v ČR, **návštěva nově zrekonstruovaného „protidrogového vlaku“**, informační kampaně na nástěnkách v prostorách školy.
- Školní metodik prevence se aktivně účastní různých seminářů pořádaných MHMP – Prevence rizikového sexuálního chování, Škola osobnostního života, Pedagogicko-psychologická poradna – studium k výkonu specializovaných činností – prevence sociálně patologických jevů, xenofobie, rasismus, náboženství, prevence zneužívání návykových látek, Policie ČR – trestní odpovědnost mladistvých, Kyberšikana.
- V rámci evaluace v hodinách občanské nauky mapujeme formou dotazníku oblast šikanování žáků a problematiku drog, vyhodnocené negativní jevy konzultujeme se

- školním preventivním týmem, vedením školy a případně Pedagogicko-psychologickou poradnou.
- Naše škola se velmi aktivně zapojila do programu „Minimalizace šikany“, podporovaného MHMP.
- Ve školním roce 2016/2017 jsme zavedli povinné třídnické hodiny. Očekáváme utužení kolektivu, lepší spolupráci mezi žáky a interakce žák-učitel.³⁴

Stanovení cílů preventivního programu

Třetí část Preventivního programu školy obsahuje stanovení cílů. Z této části vybírám opět pouze informace, které jsou z mého pohledu důležité pro následné zhodnocení programu školy v praktické části práce.

- Zvýšit informovanost pedagogů v problematice drogové závislosti a dalších sociálně patologických jevů.
- Zvýšit informovanost pedagogů a rodičů v problematice oblasti šikany a kyberšikany, xenofobie a rasismu.
- Zvýšit informovanost pedagogů v problematice oblasti zdravotního a životního stylu.³⁵

Skladba aktivit preventivního programu pro jednotlivé cílové skupiny

Čtvrtá část Preventivního programu školy je rozdělena do tří cílových skupin, které jsou zainteresovány v programu. Jsou to pedagogové, žáci a rodiče. Opět uvádím pouze informace důležité pro závěrečné zhodnocení programu školy.

Pedagogové

<i>Název a odborné zaměření vzdělávání</i>	<i>Drogová prevence, návykové látky, trestní odpovědnost mladistvých, kyberšikana</i>
<i>Stručná charakteristika</i>	<i>Komponovaný pořad</i>
<i>Realizátor/lektor</i>	<i>Městská policie</i>
<i>Počet proškolených pedagogů</i>	<i>40</i>

³⁴ Výběr z Preventivního programu, Střední škola obchodní, Praha 2, příloha číslo 4

³⁵ Výběr z Preventivního programu, Střední škola obchodní, Praha 2, příloha číslo 4

Počet hodin	90 minut
Termín konání	duben 2017

Žáci - Tematické bloky ve výuce, zaměřené na prevenci rizikového chování

<i>Ročník/pololetí</i>	<i>Předmět</i>	<i>Vzdělávací oblast</i>	<i>Téma</i>	<i>Časová dotace</i>	<i>Vyučující</i>
1.roč./I.pol.	OZ	Zdravý životní styl	Mentální anorexie a bulimie	45 minut	Mgr. Chadimová
1.roč./I.pol.	TEV	Zdravý životní styl	Kouření a zdraví	45 minut	Mgr. Šída
1.roč./I.pol.	ZPV	Prevence proti drogám	Prevence – drogový vlak	45 minut	RNDr. Krčíková
2.roč./I.pol.	OZ	Prevence kriminality	Rasismus, xenofobie	45 minut	PhDr.Bačuvčíková
3.roč./I.pol.	MS	Náboženství, etnika	Rasová nesnášenlivost	45 minut	Ing. Beranová
4.roč./I.pol.	OZ	Rasová nesnášenlivost	Uprchlíci	45 minut	Mgr. Rottová
2.roč./II.pol.	OZ	Prevence kriminality	Trestní odpovědnost mladistvých	45 minut	Mgr. Hájková
1.roč./II.pol.	ZPV	Zdravý životní styl	S tebou o tobě	45 minut	2. lék. Fak.UK
3.roč./II.pol.	ZPV	Zdravý životní styl	Prevence rakoviny prsu	45 minut	2. lék. Fak.UK
3. roč./I.pol.	ZV	Zdravý životní styl	HIV + AIDS	90 minut	Nezisková organizace

Rodiče

Název programu	Třídní schůzky
Stručná charakteristika programu	<i>Prevence negativních jevů působících na žáky v oblasti drog, kriminality, šikany, xenofobie a rasismu, kyberšikana.</i>
Realizátor	<i>Třídní učitelé</i>
Počet hodin programu	<i>2 hodiny</i>
Termín konání	<i>6. října 2016, prosinec 2016, květen 2017</i>
Zodpovědná osoba	<i>Ing. Vladimíra Stěhulová – zástupce ředitele</i>

Evaluace

- Ve školním roce 2015/16, byl preventivní program úspěšný. Proto v něm pokračujeme i v novém školním roce 2016/17 ve stejném rozsahu. Podařilo se úspěšně čelit šikaně a rasismu a zamezit kouření na školním WC.
- Velmi dobře po přednáškách spolupracovala většina rodičů u problémových žáků.
- Žáci získali důvěru v pracovníky školního preventivního týmu. Klima školy je otevřené a žáci mají možnost promluvit si o svých starostech s třídními učiteli, ŠMP, a výchovným poradcem bez obav.³⁶

Preventivní aktivity pro žáky uvádím tak, jak jsou shrnuty v Preventivním programu školy.

<i>Specifické preventivní aktivity, reagující na individuální situaci (problém) ve třídě</i>	<i>Počet aktivit</i> <i>10</i>	<i>Počet žáků</i> <i>414</i>	<i>Počet hodin přímé práce</i> <i>10 hodin</i>
<i>Blok primární prevence</i>			
<i>Interaktivní seminář</i>			
<i>Beseda</i>	<i>6</i>	<i>326</i>	<i>6 hodin</i>
<i>Komponovaný pořad</i>	<i>2</i>	<i>160</i>	<i>2 hodiny</i>

³⁶ Výběr z Preventivního programu, Střední škola obchodní, Praha 2, příloha číslo 4

<i>Pobytová akce</i>			
<i>Situační intervence</i>			
<i>Jiné</i>			
<i>Volnočasové aktivity při školách</i>		<i>Počet aktivit</i>	<i>Počet žáků</i>
<i>Školní kluby</i>			
<i>Školní kroužky</i>			
<i>Víkendové akce školy</i>			
<i>Prázdninové akce školy</i>			
<i>Jiné³⁷</i>			

³⁷ Výběr z Preventivního programu, Střední škola obchodní, Praha 2, příloha číslo 4

• 1.5 Školní akce „Protidrogový vlak“

O projektu „Protidrogový vlak - Revolution Train“

Tento projekt naše škola využila v rámci plnění protidrogové prevence poprvé ve školním roce 2015/2016, letos tedy navštívili žáci tuto interaktivní výstavu již druhým rokem. Zúčastňují se jí pouze žáci prvních ročníků všech oborů. Žádné podobné aktivity se žáci naší školy nezúčastnili.

Co je vlastně obsahem a cílem projektu?

Jedná se o jakousi interaktivní výstavu, která je umístěna přímo ve vagonech vlaku. Celý vlak je možné navštívit přímo na nádraží v Praze Dejvicích, pokud zrovna není na trase v jiných městech, nebo v zahraničí. Celkovou projekci tvoří čtyři vagony, které propojuje od začátku do konce jeden příběh party mladých lidí. Autorem projektu je Pavel Tuma. Další informace o odborných poradcích, či partnerech lze získat na webových stránkách projektu.

Program je určen pro děti a mládež ve věku 10 - 17 let. Cílem programu je, jak uvádí autor projektu Pavel Tuma „*prostřednictvím zapojení všech lidských smyslů maximálně zapůsobit na osobnost návštěvníka vlaku a efektivním způsobem tak ovlivnit jeho pohled na legální a nelegální drogy* (obr. č. 6).³⁸

Tento program byl ale i kritizován, jako například v článku Jitky Dolanské z 11. května 2016 na serveru iDnes.cz, kde bylo mimo jiné uvedeno: *program, který vlak nabízí, je postaven na zastrasování dětí pomocí vjemů. Může to některým dětem způsobit velký šok, což je nežádoucí.*“³⁹

³⁸ TUMA, P.: Představení projektu [online]. 2014

[cit. 26. prosince 2016]. Dostupné na WWW:

<http://www.revolutiontrain.cz/v2/projekt.php>

³⁹ DOLANSKÁ, J.: Protidrogový vlak ukazuje dětem peklo [online]. 11. května 2016

[cit. 26. prosince 2016]. Dostupné na WWW:

http://vary.idnes.cz/protidrogovy-vlak-v-karlovarskem-kraji-as-fjo-/vary-zpravy.aspx?c=A160511_2245400_vary-zpravy_ba

Důvodem, proč byla naší školou vybrána právě tato akce pro žáky i přes některá negativní hodnocení, byly kladné reference a zkušenosti školních metodiků prevence z jiných škol. Naše školní metodička prevence shromažďovala informace o zkušenostech kolegyně z jiných škol, sama „Protidrogový vlak“ navštívila a po poradě s vedením školy bylo rozhodnuto o zařazení této akce do Preventivního programu školy.

Celkovou délku vlaku, jak uvádí Nadační fond Nové Česko a Pavel Tuma na webových stránkách projektu, je sestaven celkem ze šesti vagonů, z nichž prozatím čtyři jsou součástí interaktivní výstavy. V těchto vagonech se postupně odehrává na obrazovkách příběh skupinky mladých lidí, který upozorňuje na příčiny a konečné důsledky jejich rizikového chování. Každý ze čtyř vagonů je rozdělen do tří sekcí (obr. č. 5 a 6). V první sekci se odehrává projekce příběhu v malém kinosálu, ve druhé probíhá dialog s výkladem průvodce a ve třetí sekci je umístěn výstavní prostor, kam mohou žáci vstoupit, zařízení vagonu osahat a vyzkoušet. Vždy tedy v jednotlivých vagonech vidí část příběhu. Následovně se do podobných prostor, kde se příběh odehrával, žáci přesunou a diskutují s průvodcem.⁴⁰

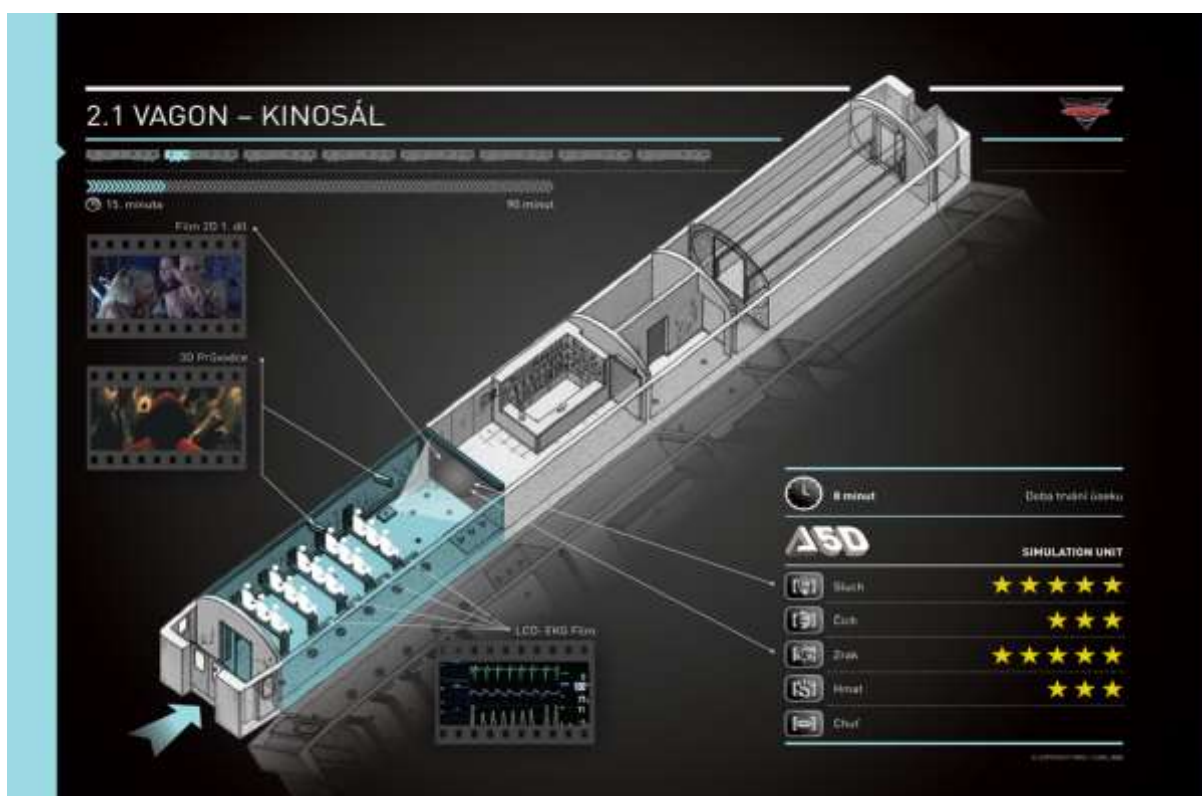
Obrázek č. 5: Rozmístění jednotlivých sekcí ve vagonech⁴¹

V prvním vagonu vzniká příběh party několika mladých lidí v baru, kde se žáci seznámí s aktéry příběhu, dále se do tohoto příběhu sami aktivně posléze zapojují a jednání

⁴⁰TUMA, P.: Představení projektu [online]. 2014 [cit. 12. prosince 2016]. Dostupné na WWW: <http://www.revolutiontrain.cz/v2/projekt.php>

⁴¹TUMA, P.: Představení projektu [online]. 2014 [cit. 12. prosince 2016]. Dostupné na WWW: <http://www.revolutiontrain.cz/v2/projekt.php>

mladých lidí nejen hodnotí, ale i sami zaznamenávají, jak by se zachovali v podobné situaci a jak by jednali oni. Postupně v dalších vagonech žáci sledují příběh, který se rozvíjí a je doprovázen komentářem tzv. vypravěče ve filmu. Průvodce pak po projekci jednotlivých částí doplňuje informace, klade žákům otázky, které žáci zpracovávají do připravených dotazníků. Žáci se tak seznamují s jednotlivými účastníky a úseky příběhu, který se odehrává například u dopravní nehody, u výslechu, ve vězení, na vyšetření u lékaře, a ve squatu. Žáci se tak sami stávají obrazně řečeno aktéry příběhu a sami vstupují do podobných míst, kde se zfilmovaná část příběhu odehrávala. Sledují a hodnotí postoje a osudy „hrdinů“ od samého počátku, až do konce. Sami se rozhodují, hledají vhodná řešení, diskutují, dotazují se, hodnotí postoje a výroky ostatních spolužáků.

Obrázek č. 6: Schéma vagonu⁴²

K vlastnímu zhodnocení školní akce jsem si připravila anonymní dotazník zveřejněný v přílohách pod číslem 2, který žáci vyplnili hned po návratu z akce na dvou třídnických

⁴²TUMA, P.: Představení projektu [online]. 2014 [cit. 12. prosince 2016]. Dostupné na WWW: <http://www.revolutiontrain.cz/v2/projekt.php>

hodinách, které jsem měla s žáky po akci k dispozici. Poté jsme diskutovali o tom, jak na ně zapůsobil tento program, co je zaujalo nejvíce, jakým přínosem byl pro ně tento projekt. Dále jsme prodiskutovali i to, jak by se v různých situacích v příběhu zachovali, jak by reagovali na události oni a podobně. Byly to velice příjemné třídnické hodiny, plné zajímavých názorů, postřehů, ale i vlastních zkušeností a postojů.

- **2. PRAKTICKÁ ČÁST**

- **2.1 Zaměření praktické části**

V praktické části se zaměřím:

- na povědomí žáků o drogové problematice
- na zhodnocení minimálního preventivního programu a navržení dalších možných řešení při plnění minimálního preventivního programu školy
- na práci školního metodika prevence naší školy

Praktickou část jsem rozdělila na tři celky.

V první části praktické části bakalářské práce se budu věnovat vyhodnocení údajů, vyplývajících z dotazníkového šetření, které jsem provedla u žáků 1. ročníku naší školy. Dotazníkové šetření se bude týkat informovanosti žáků ohledně drogové problematiky a reakcí žáků po školní akci se zaměřením na protidrogovou prevenci.

Ve druhé části práce zhodnotím minimální preventivní program školy, případně navrhnou další možná řešení k jeho naplňování.

Ve třetí části se zaměřím na vyhodnocení rozhovoru se školním metodikem prevence.

• 2.2 Cíle bakalářské práce

Hlavní a dílčí cíle práce

Hlavní cíl

Prvním hlavním cílem práce je zjistit, kde získávají žáci bližší informace o návykových látkách.

První hlavní výzkumná otázka: Z jakých zdrojů získávají žáci informace o návykových látkách nejčastěji?

První hlavní předpoklad: Předpokládám, že 25 % žáků získalo informace o zdravotních rizicích spojených s užíváním drog ve škole.

Dílčí cíle práce

Prvním dílčím cílem práce je: Zjistit, zda v blízkém okolí žáků někdo užívá návykové látky.

První dílčí výzkumná otázka: Kolik žáků má kamarády, kteří užívají návykové látky?

První dílčí předpoklad: Předpokládám, že žáci mají 30 % kamarádů, kteří kouří, 20 % kamarádů, kteří pijí alkohol.

Druhý dílčí cíl: Zjistit, zda se žáci setkali s někým, kdo by jim nabízel návykové látky.

Druhá dílčí výzkumná otázka: Nabízel Ti někdo někdy návykové látky?

Druhý dílčí předpoklad: Předpokládám, že 40 % žáků již někdo návykové látky nabízel.

Třetí dílčí cíl: Zjistit, zda může dotazované ovlivnit parta kamarádů natolik, že by byli schopni udělat něco, čím si můžou poškodit zdraví nebo zemřít?

Třetí dílčí výzkumná otázka: Domníváš se, že Tě může ovlivnit parta kamarádů natolik, že bys byl/a schopen/schopna dělat něco, o čem víš, že Tě může poškodit na zdraví nebo i zabít?

Třetí dílčí předpoklad: Předpokládám, že 30 % žáků uvede, že je parta kamarádů může ovlivnit natolik, že by byli schopni udělat něco, čím by si mohli poškodit zdraví nebo život.

Čtvrtý dílčí cíl: Zjistit, jak na žáky zapůsobila vybraná školní akce „Protidrogový vlak“, zda by ji doporučili svým vrstevníkům.

Čtvrtá výzkumná otázka: Považují žáci tuto školní akci za prospěšnou, užitečnou i pro své vrstevníky?

Čtvrtý dílčí předpoklad: Předpokládám, že více než 70 % žáků považovalo tuto školní akci za prospěšnou, užitečnou a byla by podle nich přínosem i pro jejich vrstevníky.

Dalšími cíli práce je zhodnocení Minimálního preventivního programu vybrané školy a rozhovoru se školní metodičkou prevence.

• 2.3. Dotazníkové šetření

Metodika výzkumu

Výzkum byl proveden pomocí dvou dotazníkových šetření ve škole. Výzkumu se účastnilo 35 žáků z prvního ročníku oboru Prodavač – specialista ze Střední školy obchodní, Belgická 29, Praha 2.

Žáci obdrželi 5. prosince 2016 dotazník, který se skládal ze dvou částí. První z nich (příloha číslo 1) žáci vyplnili 5. 12. 2016 ve škole před odchodem na školní akci, kdy jsem měla k dispozici jednu vyučovací hodinu, kterou jsem následně věnovala i seznámení žáků s akcí, s pravidly BOZP a pravidly chování žáků na školní akci, vyplývající ze školního řádu. Druhou část dotazníku (příloha číslo 2) jsem předložila stejným žákům k vyplnění ve stejný den po příchodu ze školní akce do školy během dvou třídnických hodin, které jsem měla s žáky k dispozici. Dotazník obsahoval otázky s možností výběru vhodné odpovědi a oba dotazníky měly v závěru jednu otevřenou otázku, kterou mohli žáci sami doplnit podle svého uvážení. Otázky z první části dotazníku se týkaly informovanosti žáků o návykových látkách a jejich užívání v blízkém okolí žáků. V druhé části byly obsaženy dotazy týkající se školní akce „Protidrogový vlak“ a reakcí žáků na tuto školní akci. Obě části dotazníku obsahovaly 13 dotazů a obě části byly anonymní. Dotazníky jsem k vyplnění předkládala žákům v třídnických hodinách. Žáci sami vkládali dotazníky do obálek a ty jsem uzavřené od žáků vybírala.

Výsledky dotazníkového šetření

První část dotazníkového šetření (viz příloha č. 1)

Tato první část dotazníkového šetření byla žákům předložena před školní akcí.

Otázka číslo 1. Informace o respondentovi

Na otázku číslo 1 odpovědělo 35 respondentů, což je 100 % dotazovaných. Z výsledků šetření vyplývá, že školní akce se zúčastnilo 25 chlapců a 10 děvčat.

Věk respondentů:	• méně než 15 let	uvedlo 9 žáků
	• 15 - 16 let	uvedlo 15 žáků
	• 17 let	uvedlo 6 žáků
	• více než 18 let	uvedlo 5 žáků

Otázka číslo 2. O kterém z těchto témat jsi v minulosti již s někým diskutoval/a?

Na otázku číslo 2 odpovědělo všech 35 respondentů a bylo zaznamenáno 93 odpovědí ve všech čtyřech možnostech (což je 100 % dotazovaných).

Z výsledků šetření vyplývá, že pro možnost diskuze:

- za A – o užívání měkkých drog bylo 28 odpovědí, což je 30,1 % vyhodnocovaných odpovědí
- za B – o tvrdých drogách bylo 25 odpovědí, což je 26,9 % vyhodnocovaných odpovědí
- za C – o onemocnění HIV/AIDS bylo 21 odpovědí, což je 22,6 % vyhodnocovaných odpovědí
- za D – o netolismu bylo 19 odpovědí, což je 20,4 % vyhodnocovaných odpovědí.

Nejčastěji tedy žáci diskutují o problémech spojených s užíváním návykových látek, dále pak 22,6 % uvedlo diskuze o nemocech šířících se krevní cestou a více než 20,4 % dotazovaných uvedlo, že diskutují o závislosti na virtuálních drogách.

Otázka číslo 3. Kde jsi o níže uvedených tématech diskutoval?

Na otázku číslo 3 odpovědělo všech 35 respondentů, což je 100 % dotazovaných.

Tabulka číslo 1. Kde diskutovali žáci o návykových látkách.

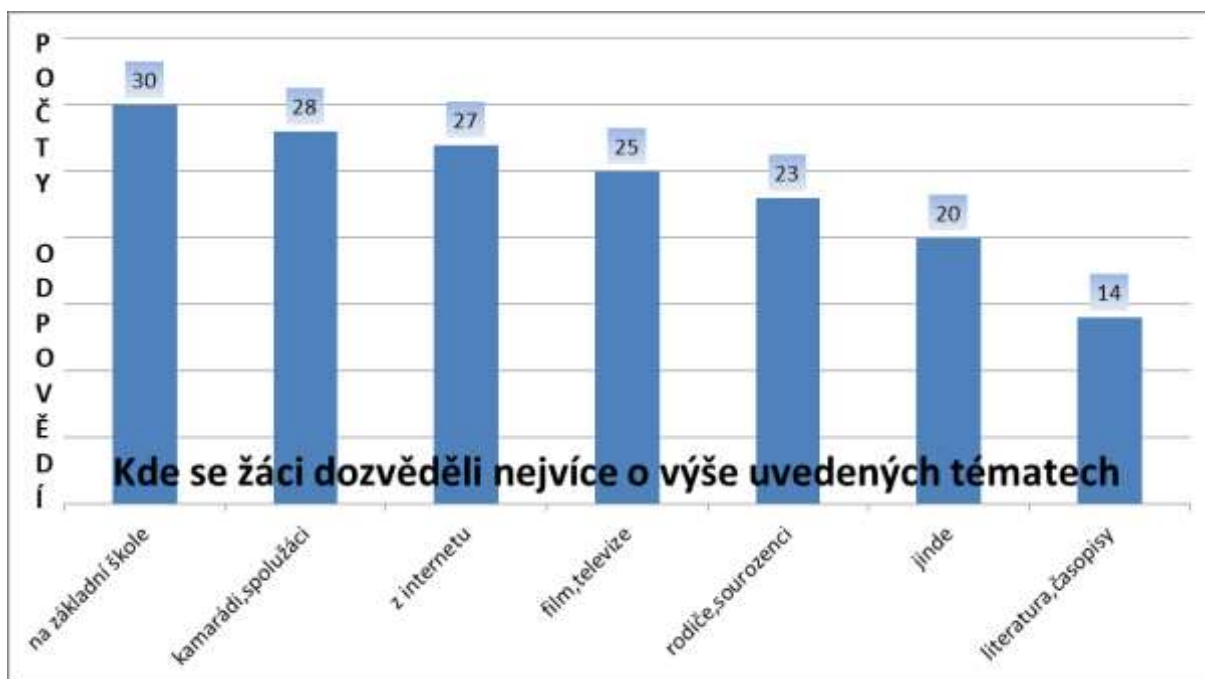
Kde diskutovali	ve škole	mimo školu	nevím
Užívání měkkých drog	24 (68,6 %)	10 (28,6 %)	1 (2,9 %)
Užívání tvrdých drog	24 (68,6 %)	7 (20,0 %)	4 (11,4 %)
Onemocnění HIV/AIDS	23 (65,7 %)	9 (25,7 %)	3 (8,6 %)
Netolismus	17 (48,6 %)	13 (37,1 %)	5 (14,3 %)

Z tabulky číslo 1 lze vyčíst, že žáci diskutují o všech tématech uvedených v dotazníku nejčastěji ve škole. Opět i ve vyhodnocení této otázky se projevilo, že nejčastějším tématem k diskuzi mezi žáky jsou drogy. Ve škole si tedy žáci nejčastěji povídají o měkkých drogách (24 dotazovaných) a tvrdých drogách (24 dotazovaných) a dále o onemocněních šířících se krevní cestou (23 dotazovaných). Naopak mimo školu jsou diskuze nejčastější spíše o netolismu (13 dotazovaných) a pak teprve o měkkých drogách (10 dotazovaných).

Otázka číslo 4. Kde ses o těchto výše uvedených tématech dozvěděl více?

Na otázku číslo 4 odpovědělo všech 35 respondentů a bylo zaznamenáno celkem 167 odpovědí ve všech navržených možnostech (což je 100 % dotazovaných). Výsledky pro jednotlivé možnosti vypadaly následovně:

- A - na základní škole – bylo celkem 30 odpovědí, což je 18,0 % z vyhodnocovaných odpovědí
- B - z internetu – zde bylo 27 odpovědí, což je 16,1 % z vyhodnocovaných odpovědí
- C - z filmu a televize – zde bylo 25 odpovědí, což je 15,0 % z vyhodnocovaných odpovědí
- D - z literatury a časopisů – zde bylo 14 odpovědí, což je 8,3 % vyhodnocovaných odpovědí
- D - od rodičů a sourozenců – zde bylo 23 odpovědí, což je 13,8 % vyhodnocovaných odpovědí
- E - od kamarádů, spolužáků – zde bylo 28 odpovědí, což je 16,8 % vyhodnocovaných odpovědí
- F – jinde – zde bylo 20 odpovědí, což je 12,0 % z vyhodnocovaných odpovědí

Graf číslo 1. Kde se žáci dozvěděli nejvíce o návykových látkách

Z grafu číslo 1 vyplývá, že nejvíce se žáci o drogách a drogové problematice dozvěděli na základní škole, dále pak od kamarádů a spolužáků a třetí nejčastější odpověď byl internet. Naopak nejméně informací žáci čerpali v literatuře a časopisech. Rodinu, tedy rodiče a sourozence žáci označili ve svých odpovědích až na pátém místě. Je zřejmé, že škola má na informovanosti žáků o drogové problematice podíl nejvyšší. V grafu jsou zaznamenány počty odpovědí respondentů u jednotlivých možností.

Otázka číslo 5. Chtěl/a by ses o těchto tématech dozvědět více v rámci školní docházky?

Na otázku číslo 5 odpovědělo všech 35 dotazovaných, což je 100 % dotazovaných a měli možnost volit mezi odpověďmi: ano, ne, nevím. Výsledky šetření jsou uvedeny v tabulce číslo 2.

Tabulka číslo 2. Chtěli by se žáci o těchto tématech dozvědět více?

Chtěl/a by se žáci dozvědět více o návykových látkách v rámci školní docházky	ano	ne	nevím
	12 (34,3%)	11 (31,4%)	12 (34,3%)

U tohoto dotazu, jak vyplývá z tabulky číslo 2, byly ve všech třech možnostech celkové počty odpovědí celkem vyrovnané. Byla jsem překvapena z poměrně vysokého počtu u odpovědi NEVÍM, kterých byla přibližně jedna třetina z celkových odpovědí. Předpokládala jsem spíše, že budou žáci buď chtít, nebo naopak nebudou chtít získávat další nové informace o drogové problematice.

Otázka číslo 6. Užívá někdo z Tvých kamarádů tyto návykové látky?

Na tuto otázku odpovídalo všech 35 respondentů, což je 100 % a mělo možnost volby mezi ano a ne. Z výsledků šetření vyplývá, že žáci mají kamarády, kteří užívají tyto návykové látky:

Tabulka číslo 3. Návykové látky, které užívají kamarádi

Návyková látka	ano	ne
A - Cigarety	33 (94,3 %)	2 (5,7 %)
B - Marihuana, hašiš	20 (57,1 %)	15 (42,9 %)
C - Kofein	27 (77,1 %)	8 (22,9 %)
D - Alkohol	28 (80,0 %)	7 (20,0 %)
E - Extáze	6 (17,1 %)	29 (82,9 %)
F - Heroin	1 (2,9 %)	34 (97,1 %)
G - Kokain	3 (8,6 %)	32 (91,4 %)
H - LSD	1 (2,9 %)	34 (97,1 %)
I - Lysohlávky	1 (2,9 %)	34 (97,1 %)
J - Morfin	0 (0,0 %)	35 (100 %)
K - Pervitin	3 (8,6 %)	32 (91,4 %)
L - Toulén	1 (2,9 %)	34 (97,1 %)

Z tabulky číslo 3 vyplývá, že většina žáků má kamarády, kteří kouří cigarety a kteří pijí alkoholické nápoje. Další vysoké hodnoty byly zaznamenány i u užívání marihuany a hašiše. V ostatních odpovědích se počty procent výrazně snížily a to u kokainu a pervitinu na zhruba 8,6 % a u heroinu, lysohlávek a LSD dokonce na 2,9 %. U morfinu nebyla zaznamenána žádná kladná odpověď ani u jednoho respondenta.

Otázka číslo 7. Nabídl Ti někdo návykovou látku? Pokud ano, kdo to byl?

Na tuto otázku odpovídalo všech 35 respondentů, což je 100 % dotazovaných.

Tabulka číslo 4 Kdo nabízel žákům návykové látky

Kdo nabízel žákům návykové látky?	ano	ne
Spolužák/spolužačka	14 (40,0 %)	21 (60,0 %)
Kamarád/ka	22 (62,9 %)	13 (37,1 %)
Sourozenec	4 (11,4 %)	31 (88,6 %)
Neznámý na ulici	4 (11,4 %)	31 (88,6 %)
Jiný dospělý z rodiny	3 (8,6 %)	32 (91,4 %)

Jak je patrné i z tabulky číslo 4, nejčastěji se respondenti setkali s tím, že jim návykovou látku nabídl kamarád nebo kamarádka a to v 62,9 % z celkového počtu zaznamenaných odpovědí. Na druhém místě jsem zaznamenala odpovědi s hodnotou 40,0 % a to u spolužáků. Lze tedy říci, že velké množství odpovědí se týkalo nabízení návykových látek prostřednictvím kamarádů a spolužáků. Shodně hodnota 11,4 % se projevila u skupiny „sourozenci“ a „někdo neznámý na ulici“. Nejnižší počet odpovědí vůbec byl u odpovědi „jiný dospělý z rodiny“ a to 8,6 % z celkového počtu zaznamenaných odpovědí. Z dotazovaných žáků pouze 3 odpověděli, že jim nenabízel drogy nikdo z navrhovaných možností odpovědí. Předpokládám tedy, že tito 3 žáci se nikdy nesetkali s tím, že by jim nikdo nabízel návykovou látku.

Otázka číslo 8. Jak bys chtěl/a, aby se k Tobě informace o prevenci drogové závislosti dostaly?

Na tuto otázku odpovídalo všech 35 respondentů, a někteří zaznamenali více odpovědí. Celkem jsem tedy hodnotila 51 záznamů (100 %) a to u:

- A - besedy s učiteli v rámci školy – bylo 13 odpovědí, což je 25,5 % z celkového počtu zaznamenaných odpovědí
- B - besedy s odborníky, kteří se problematikou rizikového chování zabývají – bylo 17 odpovědí, což je 33,3 % z celkového počtu zaznamenaných odpovědí
- C - exkurze do zařízení, kde pracují s lidmi, kteří mají problémy s užíváním drog – bylo 16 odpovědí, což je 31,4 % z celkového počtu zaznamenaných odpovědí
- D - programů v rámci víkendového pobytu – bylo 5 odpovědí, což je 9,8 % z celkového počtu zaznamenaných odpovědí

- E - jiná forma – zde nebyla zaznamenána žádná odpověď

Z odpovědí vyplývá, že pro žáky není úplně nezajímavá beseda s učiteli v rámci školy na téma protidrogová prevence. Raději by ale uvítali besedy přímo s odborníky, kteří se problematikou rizikového chování zabývají. Zde jsem zaznamenala nejvíce kladných odpovědí. Téměř stejný počet odpovědí jsem zaznamenala i u možnosti exkurze do nějakého zařízení, kde se pracuje s lidmi, kteří mají problémy s užíváním drog. Naopak menší zájem by u žáků byl program v rámci víkendového pobytu.

V dotazníku byla i možnost vyplnění „jiná forma/vypište/“, ale tuto možnost nezohlednil nikdo z respondentů. Takže jsem se nedozvěděla, co by sami žáci z programů protidrogové prevence uvítali a jaké mají sami představy o plnění těchto programů.

Otázka číslo 9. Pokud bys mohl/a navštívit besedu s odborníky, uveď, od kterých odborníků bys chtěl/a tyto informace získat?

Na dotaz reagovalo 35 respondentů, což je 100 % dotazovaných. Dotazovaní měli možnost vybírat ze tří možností odpovědi /ano, ne, nevím/ u každého odborníka a výsledky pro jednotlivé možnosti vypadaly takto:

Tabulka číslo 5. Od kterých odborníků by chtěli žáci získat informace

Odborník	ano	ne	nevím
Lékař	21 (60,0 %)	7 (20,0 %)	7 (20,0 %)
Psycholog	20 (57,1 %)	9 (25,7 %)	6 (17,1 %)
Příslušník Policie	22 (62,9 %)	9 (25,7 %)	6 (17,1 %)
Pracovník zařízení, které se zabývá primární prevencí	18 (51,4 %)	7 (20,0 %)	10 (28,6 %)
Někdo jiný	8 (22,9 %)	14 (40,0 %)	13 (37,1 %)

Tabulka číslo 5 přibližuje, že žáci by uvítali nejraději besedy s odborníky. Nejčastěji uváděli policistu, dále pak lékaře a psychologa. U všech těchto tří možností se pohybovaly údaje od 57 % do téměř 63 % z kladných odpovědí v jednotlivých možnostech. Pouze necelých 9 % dotazovaných uvedlo odpověď od někoho jiného, ale bohužel ani jeden z dotazovaných neuvedl konkrétně o jaké besedy a s jakými odborníky by měl zájem. Naopak možnost se dozvědět informace od někoho jiného zamítlo 40 % z dotazovaných respondentů.

Otázka číslo 10. Znáš dobře zdravotní rizika spojená s užíváním návykových látek?

Na tento dotaz reagovalo 35 respondentů, což je 100 % dotazovaných a měli možnosti výběru odpovědí: ANO, NE, NEVÍM.

Tabulka číslo 6. Znají dobře žáci zdravotní rizika spojená s užíváním drog/1.

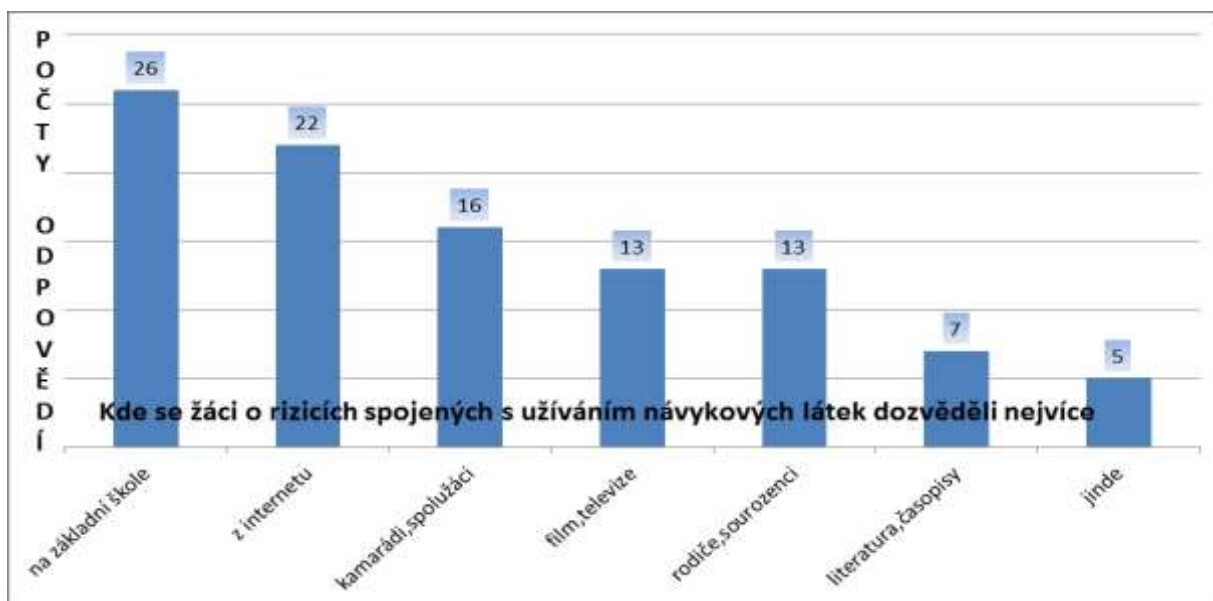
Znáš dobře zdravotní rizika spojená s užíváním návykových látek	ano	ne	nevím
	28 (80,0 %)	1 (2,9 %)	6 (17,1 %)

Tento dotaz jsem pak následně opakovala i ve druhé části dotazníku, který jsem zadávala žákům hned po příchodu ze školní akce. Již před akcí, právě v tomto dotazníku, žáci zaznamenali poměrně vysoké procento odpovědí ANO na zadanou otázku. Z jejich odpovědí (viz tabulka číslo 6) před školní akcí vyplývá, že 80,0 % dotazovaných zná dobře rizika spojená s užíváním návykových látek, dále bylo 2,9 % odpovědí pro NE. Naopak z dotazníků vyplývá, že 17,1 % odpovědí bylo pro odpověď NEVÍM.

Otázka číslo 11. Kde ses s těmito riziky spojenými s užíváním návykových látek seznámil nejvíce?

Na tento dotaz reagovalo 35 respondentů, kdy někteří respondenti zaznamenali více odpovědí, celkem jsem tedy hodnotila v této otázce 102 záznamů (100 %) pro možnost:

- A – na základní škole – bylo 26 odpovědí, což je 25,5 % z celkově hodnocených odpovědí
- B – z internetu - bylo 22 odpovědí, což je 21,6 % z celkově hodnocených odpovědí
- C – z filmu, televize – bylo 13 odpovědí, což je 12,7 % z celkově hodnocených odpovědí
- D – z literatury, časopisů – bylo 7 odpovědí, což je 6,9 % z hodnocených odpovědí
- E – od rodičů, sourozenců – bylo 13 odpovědí, což je 12,7 % z hodnocených odpovědí
- F – od kamarádů, spolužáků – bylo 16 odpovědí, což je 15,7 % z hodnocených odpovědí
- G – jinde – bylo 5 odpovědí, což je 4,9 % z celkově hodnocených odpovědí

Graf číslo 2. Počty odpovědí na otázku, kde se žáci dozvěděli o rizicích spojených s užíváním návykových látek

Graf číslo 2 udává, že stejně jako u otázky číslo 4 v tomto dotazníku, tak i v otázce číslo 11 se umístila na prvním místě škola, tentokrát s 25,5 % odpovědí, jak vyplývá z grafu číslo 3. Druhým nejčastějším zdrojem informací o rizicích spojených s užíváním návykových látek pro žáky je internet a to ve 21,6 %. Kamarádi a spolužáci se v hodnocení této otázky umístili na třetím místě a zaznamenala jsem 15,7 % z celkového počtu odpovědí. Shodné počty procent jsou uvedeny jak u internetových a televizních zdrojů, tak i u získávání informací z řad členů rodiny a to v 12,7 %. Ale opět poslední místo stejně jako v otázce číslo 4 zaujala literatura a časopisy a to v 6,9 % odpovědí. I zde měli možnost žáci uvést jiné zdroje. Z celkově hodnocených odpovědí bylo zaznamenáno 4,9 % odpovědí pro „jinde“, ale bohužel opět ani jeden z respondentů konkrétně neuvedl žádnou jinou možnost, než ty, které byly uvedené v dotazníku.

Otázka číslo 12. Užívá někdo z Tvé blízké rodiny: měkké drogy, tvrdé drogy?

Na oba dotazy odpovědělo pouze 25 žáků, což je 71,4 % z 35 dotazovaných.

Pro možnost užívání:

Tabulka číslo 7. Užívání měkkých/tvrdých drog v rodinách dotazovaných

Užívá někdo z blízké rodiny	ano	ne
Měkké drogy	20 (80,0 %)	5 (20,0 %)
Tvrdé drogy	5 (20,0 %)	20 (80,0 %)

Znamená to tedy převahu užívání měkkých drog v rodinách žáků a to u 80,0 % dotazovaných, jak vyplývá z tabulky číslo 7. U druhého dotazu, týkajícího se užívání tvrdých drog v rodinách jsem zaznamenala 5 odpovědí, což je 20 % z celkového počtu 25 dotazovaných. Všechny pět dotazovaných zaznamenalo obě varianty, tedy užívání měkkých i tvrdých drog.

Otázka číslo 13. Zaujal Tě nějaký film, který se týkal problémů s užíváním návykových látek, pojednával o drogově závislých lidech, či byl spojen s podobnou tematikou? Uveď název filmu, či jeho stručný obsah.

Tato otázka byla otevřená, bez možnosti volby z variant odpovědí. Na tuto otázku odpovědělo 20 dotazovaných, což je 57,1 % z celkového počtu dotazovaných. Stručný obsah filmu ale neuvedl nikdo z dotazovaných.

Dotazovaní uváděli filmy (viz graf číslo 3): My děti ze stanice ZOO – zmínilo 8 dotazovaných, Katka – 5 dotazovaných, Perníková věž – 2 dotazovaní, Memento – 2 dotazovaní a filmy Requiem for dream, Houbičky a Kokain po jednom záznamu.

Graf číslo 3. Který film s protidrogovou tematikou zaujal žáky

Druhá část dotazníkového šetření (příloha č. 2)

Tato druhá část dotazníkového šetření byla žákům předložena tentýž den po návratu ze školní akce do školy. Dotazník vyplňovali stejní žáci, jako dotazník předešlý. Celkově jej tedy vyplňovalo 35 žáků, z toho 25 chlapců a 10 děvčat.

Otázka číslo 1. Kde jsi získal/a první informace o tom, že existuje „Protidrogový vlak“ a jak je zaměřen?

Na tento dotaz reagovalo 35 respondentů, kdy někteří respondenti zaznamenali více odpovědí. Celkem jsem tedy hodnotila v této otázce 53 (100 %) záznamů. Pro možnost:

- A – od třídní učitelky – bylo 29 odpovědí, což je 54,7 % z celkového počtu záznamů
- B – od spolužáků – byly 4 odpovědi, což je 7,5 % z celkového počtu záznamů
- C – na internetu, z médií – byly 2 odpovědi, což je 3,8 % z celkového počtu záznamů
- D – od rodičů – byla 1 odpověď, což je 1,9 % z celkového počtu záznamů
- E – od kamarádů – byly 4 odpovědi, což je 7,5 % z celkového počtu záznamů
- F – od školních preventistů – bylo 5 odpovědí, což je 9,4 % z celkového počtu záznamů
- G – od dalších učitelů ve škole – bylo 8 odpovědí, což je 15,1 % z celkového počtu záznamů

Tímto dotazem jsem zjistila, že o „Protidrogovém vlaku“ se žáci dozvěděli spíše ve škole, a to v 79,2 % /učitelé a preventisté/, dále od spolužáků a od kamarádů, kde se hodnoty odpovědí shodovaly a to 7,5 %. Méně informací získali na internetu a z médií a to v 3,8 % a nejméně informací měli dotazovaní k dispozici doma od rodičů a to 1,9 % z celkového počtu záznamů.

Otázka číslo 2. Co Tě nejvíce zaujalo na dnešní akci?

Na tento dotaz reagovalo 35 respondentů, což je 100 % dotazovaných a měli možnost výběru mezi odpovědi ANO, NE, NEVÍM.

Tabulka číslo 8. Co žáky na školní akci zaujalo nejvíce?

Co žáky zaujalo	ano	ne	nevím
Téma akce	29 (82,9 %)	0 (0,0 %)	6 (17,1 %)
Zpracování projektu	27 (77,1 %)	3 (8,6 %)	5 (14,3 %)
Jiná možnost	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)

Po vyhodnocení odpovědí na tuto otázku a následných výsledků v tabulce číslo 8 lze říci, že akce žáky zaujala jak svým tématem, tak i netradičním zpracováním a to u více než $\frac{3}{4}$ dotazovaných jak v dotazu Téma akce, tak i v dotazu Zpracování projektu. U otázky, zda žáky zaujalo téma školní akce, dokonce nikdo z dotazovaných neuvedl, že by ho téma akce nezaujalo.

Otázka číslo 3. Domníváš se, že „Protidrogový vlak“ vychází z reality a pravdivě popisuje danou problematiku s užíváním návykových látek a drogově závislých lidí?

Na tento dotaz reagovalo 35 respondentů, což je 100 % dotazovaných a měli možnost výběru mezi odpovědi ANO, NE, NEVÍM.

Tabulka číslo 9. Vychází Protidrogový vlak z reality a pravdivě popisuje danou problematiku

Vychází z reality a popisuje pravdivě danou problematiku	ano	ne	nevím
	29 (82,9 %)	2 (5,7 %)	4 (11,4 %)

Z vyhodnocení v tabulce číslo 9 je patrné, že se respondenti ve více jak 80 % domnívají, že „Protidrogový vlak“ pravdivě popisuje problematiku se zneužíváním návykových látek a drogovou problematiku vůbec. Dá se říci, že příběh, který se odehrává ve vlaku, žáci převážně vnímají tak, že vychází z reality.

Otázka číslo 4. Která z expozic na Tebe zapůsobila nejsilněji?

Na tento dotaz reagovalo 35 respondentů, ale ne všichni respondenti reagovali u všech dotazů. Proto se počty v jednotlivých řádcích liší. Pro přehlednost jsem uvedla počty odpovědí a k nim i procenta u každé odpovědi tak, jak vyplynuly z dotazníkového šetření.

Tabulka číslo 10. Která z expozic zapůsobila na žáky nejsilněji

Část expozice	ano	ne	nevím	počty a % odpovědí z 35 dotazovaných
A - v baru	17 (85,0 %)	2 (10,0 %)	1 (5,0 %)	20 (57,1 %)
B - po nehodě	24 (80,0 %)	0 (0,0 %)	6 (20,0 %)	30 (85,7 %)
C - u výslechu	11 (61,1 %)	3 (16,7 %)	4 (22,2 %)	18 (51,4 %)
D - ve vězení	16 (64,0 %)	4 (16,0 %)	5 (20,0 %)	25 (71,4 %)
E - ve squatu	20 (87,0 %)	0 (0,0 %)	3 (13,0 %)	23 (65,7 %)
F - závěr příběhu	22 (95,7 %)	0 (0,0 %)	1 (4,3 %)	23 (65,7 %)
G - jiná	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)

V tabulce číslo 10 jsou uspořádány výsledky šetření na otázku, která z expozic na žáky zapůsobila nejsilněji. Žáci odpovídali v možnostech A – G odpovědi buď ano, ne nebo nevím.

Z výsledků šetření vyplývá, že žáci nejčastěji zaznamenali jako nejsilnější zážitek expozici, která se vztahovala k dopravní nehodě a situaci po dopravní nehodě u torza automobilu a motorky. Z jejich reakcí bylo přímo i vidět překvapení a tuto část prohlídky vlaku označilo 24 dotazovaných. Na druhém místě to byl závěr příběhu, kdy umírá jeden z party mladých lidí na předávkování drogami a jako třetí nejsilnější zážitek dotazovaní uváděli expozici ve squatu. Nejnižší počet hlasů v odpovědích ano jsem zaznamenala u expozice u výsledku a to u 11 dotazovaných, pokud nehodnotím možnost G, kde žáci mohli sami označit jinou část expozice, ale tuto možnost nezaznamenal nikdo z dotazovaných žádnou z nabízených možností.

U odpovědi NE a NEVÍM jsem zaznamenávala podstatně nižší počty odpovědí. Například u odpovědi ne – tedy že dotazované nezaujala expozice, jsem vyhodnocovala čtyři odpovědi u expozice ve vězení. Dále se umístila se 3 odpověďmi expozice u výsledku a jako poslední označovaná expozice v baru byla se 2 hlasy. Expozice po nehodě, ve squatu a závěr příběhu nezaznamenal v záporných odpovědích nikdo.

V nerozhodných odpovědích bylo nejvíce hlasů zaznamenáno u expozice po nehodě a to bylo 6 hlasů, dále pak 5 hlasů bylo pro vězení, 4 hlasy u výsledku. Tři nerozhodné hlasy byly zaznamenány u odpovědi ve squatu, a shodně jeden hlas byl zaznamenán u možnosti v baru a závěr příběhu. Opět, tak jako v kladných odpovědích, i zde v možnosti G nebyla zaznamenána žádná odpověď. Závěrem lze tedy říci, že žáky nejvíce zaujala expozice po nehodě, dále pak závěr příběhu a expozice ve squatu.

Otázka číslo 5. Doporučil/a bys návštěvu „Protidrogového vlaku“ svým kamarádům, vrstevníkům?

Na tento dotaz reagovalo 35 respondentů, což je 100 % dotazovaných a měli možnost výběru mezi odpovědi ANO, NE, NEVÍM.

Tabulka číslo 11. Doporučili by žáci exkurzi i svým vrstevníkům

Doporučili by žáci návštěvu "Protidrogového vlaku" vrstevníkům	ano	ne	nevím
	29 (82,9 %)	4 (11,4 %)	2 (5,7 %)

Z tabulky číslo 11 je patrné, že hodnotili žáci akci velmi pozitivně a bylo by schopni ji doporučit svým kamarádům a vrstevníkům. V téměř 83% volili respondenti odpověď ANO, možnost NE využilo 11,4 % žáků a váhalo s doporučením akce, takže zvolili variantu NEVÍM dva z dotazovaných, což je 5,7 % z celkových odpovědí na tuto otázku.

Otázka číslo 6. Domníváš se, že má tato prezentace /akce/ smysl a je pro dnešní mládež něčím prospěšná, užitečná a je přínosem pro Vaše vrstevníky?

Na tento dotaz reagovalo 35 respondentů, což je 100 % dotazovaných a měli možnost výběru mezi odpověďmi ANO, NE, NEVÍM.

Tabulka číslo 12. Má tato akce smysl a je pro mládež prospěšná

Má tato akce smysl, je prospěšná, užitečná a přínosem pro mládež	ano	ne	nevím
	33 (94,3 %)	2 (5,7 %)	0 (0 %)

V tabulce číslo 12 jsou přiblíženy odpovědi respondentů na dotaz, zda by tuto akci doporučili svým vrstevníkům a zda podle jejich názoru je akce smysluplná a je pro ně přínosem. Z jejich odpovědí vyplývá, že by v téměř 95 % žáci doporučili návštěvu „Protidrogového vlaku svým vrstevníkům. Podle mého názoru, pokud vycházím i z reakcí žáků během prohlídky expozic, byla tato akce pro žáky přínosem.

Otázka číslo 7. Budeš se chtít svěřit rodičům s poznatky z dnešní školní akce a diskutovat s nimi o daném problému, případně jak na Tebe školní akce zapůsobila?

Na tento dotaz reagovalo 35 respondentů, což je 100 % dotazovaných a měli možnost výběru mezi odpověďmi ANO, NE, NEVÍM.

Tabulka číslo 13. Budou se chtít žáci svěřit se svými poznatky ze školní akce rodičům

Budou se chtít žáci rodičům svěřit s poznatky ze školní akce	ano	ne	nevím
	22 (62,9 %)	6 (17,1 %)	7 (20,0 %)

Z výsledků šetření a z tabulky číslo 13 je patrné, že nejvíce bylo kladných odpovědí a podobné jsou výsledky u odpovědí ne a nevím. Potěšující je zjištění, že téměř 63 % dotazovaných se chtělo svěřit se svými zážitky ze školní akce i doma rodičům. Zhruba na stejné úrovni se umístily další dvě možnosti ne a nevím. Jasně nekonzultovat své dojmy z akce označilo 17 % žáků a nerozhodnutých bylo 20 % dotazovaných žáků.

Otázka číslo 8. Přemýšlel/a jsi při prezentaci ukázek z příběhu o tom, jak bys reagoval/a Ty, řešil/a problémy jinak nebo pomohl/a kamarádovi, který by se dostal/a do podobné situace, jako aktéři příběhu?

Na tento dotaz reagovalo 35 respondentů, což je 100 % dotazovaných, měli možnost výběru mezi třemi dotazy a mohli na jednotlivé dotazy odpovědět buď ANO, NE nebo NEVÍM.

Tabulka číslo 14. Přemýšleli žáci o tom, jak by sami reagovali

Přemýšleli žáci při prezentaci příběhů o tom, jak by	ano	ne	nevím
A - reagoval/a Ty	26 (74,6 %)	4 (11,4 %)	5 (14,3 %)
B - udělal/a, řešil/a jinak	25 (71,4 %)	4 (11,4 %)	6 (17,2 %)
C - pomohl/a kamarádovi	28 (80,0 %)	3 (8,6 %)	4 (11,4 %)

Ve výše uvedené tabulce číslo 14 jsou přibliženy výsledky pro otázku číslo 8. Nejčastěji odpovídali dotazovaní na všechny tři dotazy odpovědí ano a to nejvíce u možnosti C, kde uváděli, že by přemýšleli o tom, že by pomohli kamarádovi/kamarádce, kdyby se dostal/a do stejných problémů, jako aktéři příběhu z „vlaků“ a to ve 28 případech ze všech hodnocených odpovědí. Dále při prohlídce expozic přemýšleli nad tím, jak by reagovali sami – možnost A -a to ve 26 žáků a v možnosti B - jak by řešili nebo udělali věci jinak, než aktéři v příběhu odpovědělo kladně 25 žáků. Záporné odpovědi se vyskytovaly shodně v možnosti A a B a to 4 a v možnosti B odpověděli 3 žáci. Nerozhodných odpovědí bylo zaznamenáno nejvíce 6 u možnosti B a dále u možnosti A a to v 5 případech, možnost C zaznamenali 4 žáci. Lze tedy říci, že se žáci aktivně zamýšleli nad tím, jak by sami reagovali, nebo jak by se sami zachovali v podobných situacích, se kterými se seznámili během exkurze. Nejčastěji se zamýšleli nad tím, jak by sami mohli pomoci svému kamarádovi nebo kamarádce a zde bylo naopak i nejméně záporných odpovědí.

Závěrem lze tedy říci, že dotazovaní rozhodně přemýšleli o tom, jak by případně pomohli svému kamarádovi, který by se dostal do podobných problémů, které viděli v příběhu. Naopak se projevilo vyšší procento nerozhodnutých v otázce, jak by řešili problémy jinak a jak by reagovali oni sami. Těžko říci, zda je to opravdu tím, že by si sami nevěděli rady, nebo spíše tím, že opravdu neví, zda by chtěli řešit problémy jinak, než bylo prezentováno v příběhu.

Otázka číslo 10. Myslíš, že tato akce změnila Tvůj postoj a pohled na drogovou problematiku, drogově závislé, případně na problémy, které s drogovou závislostí souvisí?

Na tento dotaz reagovalo 35 respondentů, což je 100 % dotazovaných a mohli odpovědět buď ANO, NE nebo NEVÍM.

Tabulka číslo 15. Změnila školní akce pohled žáků na drogovou problematiku

Změnila školní akce pohled žáků na drogovou problematiku	ano	ne	nevím
	14 (40,0 %)	12 (34,3 %)	9 (20,7 %)

Z tabulky číslo 15 vyplývá, že změna postojů k dané problematice byla vyhodnocena u 14 dotazovaných, což je 40 % ze všech odpovědí, dále u 12 dotazovaných byla zaznamenána odpověď ne a to v 34,3 % ze všech odpovědí a nerozhodných odpovědí bylo 9, což je 20,7 % ze všech odpovědí.

U tohoto dotazu si nejsem jistá, zda byl položen dobře. Zcela určitě jsem mohla předpokládat rizika takto předem dané otázky a v dalších dotazech následně spíše specifikovat, jak se pohled na tuto problematiku u dotazovaných změnil. Z odpovědí vyplývá, že se u 40,0 % dotazovaných sice změnil pohled na drogovou problematiku a na drogově závislé, ale nevím jak a v čem. Stejný problém mám i s hodnocením u odpovědí NE a NEVÍM. V této části dotazníku jsem měla jít hlouběji do problému a zjistit konkrétně kterým směrem se posunuly jejich postoje.

Otázka číslo 10. Znáš dobře zdravotní rizika spojená s užíváním návykových látek?

Na tento dotaz reagovalo 35 respondentů, což je 100 % dotazovaných a mohli odpovědět buď ANO, NE nebo NEVÍM.

Tabulka číslo 16. Znají dobře žáci zdravotní rizika spojená s užíváním drog/2.

Znáš dobře zdravotní rizika spojená s užíváním návykových látek	ano	ne	nevím
	32 (91,4 %)	1 (2,9 %)	2 (5,7 %)

Z tabulky číslo 16 vyplývá, že ve druhé části dotazníku po školní akci na otázku číslo 10 bylo pro odpověď ano (že znají dobře zdravotní rizika spojená s užíváním návykových látek) 32 kladných odpovědí, což je 91,4 % všech zaznamenaných odpovědí, dále pro

odpověď ne byla 1 odpověď, což je 2,9 % a 2 odpovědi byly pro nevím, což je 5,7 % ze všech zaznamenaných odpovědí.

Tuto stejnou otázku jsem zadávala žákům i v první části dotazníku před školní akcí, abych následně porovнала jejich odpovědi před a po školní akci.

Tabulka číslo 17. Porovnání hodnot, jak znali žáci zdravotní rizika spojená s užíváním návykových látek před a po školní akci.

Porovnání hodnot před a po školní akci, zda znají žáci rizika	ano	ne	nevím
Před školní akcí	28 (80,0 %)	1 (2,9 %)	6 (17,1 %)
Po školní akci	32 (91,4 %)	1 (2,9 %)	2 (5,7 %)

Z výsledků přibližných v tabulce číslo 17 vyplývá, že se odpovědi ANO po školní akci zvýšily a to o 11,4 % proti hodnotám před školní akcí. Odpovědi NE zůstaly v obou případech na stejné hodnotě a naopak se snížily počty odpovědi u odpovědi NEVÍM a to právě o těch 11,4 %. V první řadě jsem byla překvapená z údajů, které jsem získala již před školní akcí. Nečekala jsem až tak vysoké hodnoty u odpovědi ANO. Předpokládala jsem nižší úroveň znalostí o dané problematice. V rozhovorech s žáky jsem se dozvěděla, že již na prvním stupni základních škol se účastnili různých besed a přednášek. Výrazněji jich ale přibývalo na druhém stupni základních škol.

Otázka číslo 11. Domníváš se, že Tě může ovlivnit parta kamarádů tak, že bys byl/a schopen/na dělat něco, o čem víš, že Tě může poškodit na zdraví, nebo i zabít?

Na tento dotaz reagovalo 35 respondentů, což je 100 % dotazovaných a mohli odpovědět buď ANO, NE nebo NEVÍM.

Tabulka číslo 18. Může žáky ovlivnit parta kamarádů v rozhodování.

Může žáky ovlivnit parta kamarádů	ano	ne	nevím
	12 (34,3 %)	18 (51,4 %)	5 (14,3 %)

Přehledněji můžeme vidět odpovědi respondentů na tento dotaz v tabulce číslo 18.

I když v předešlé otázce celkem rozhodně dotazovaní tvrdili, že dobře znají rizika spojená s užíváním návykových látek a dalo by se říci, že i na školní akci viděli, jaké může mít zneužívání těchto látek následky, přece jen by podle výsledků tohoto dotazu mohli být

někteří ovlivnění partou kamarádů. Téměř 35 procent dotazovaných přiznává, že parta kamarádů by je mohla ovlivnit natolik, že by byli schopni udělat něco, co by je mohlo poškodit na zdraví nebo i zabít. Vysoké číslo je bohužel i u nerozhodnutých respondentů a to 14,3 % ze všech dotazovaných. Přes 51 % žáků uvedla, že by je neovlivnila ani parta kamarádů.

Otázka číslo 12. Domníváš se, že víš, kde a jak vyhledat pomoc, pokud by ses dostal/a do stejných problémů, jako aktéři příběhu z „Protidrogového vlaku“?

Na tento dotaz reagovalo 35 respondentů, což je 100 % dotazovaných a mohli odpovědět buď ANO, NE nebo NEVÍM.

Tabulka číslo 19. Vědí žáci, jak a kde můžou vyhledat pomoc.

Vědí žáci kde a jak by případně mohli vyhledat pomoc	ano	ne	nevím
	26 (74,3 %)	3 (8,6 %)	6 (17,1 %)

Z tohoto dotazu a následně i z tabulky číslo 19 naopak vyplývá, že by žáci převážně měli jasno v tom, kde vyhledat pomoc případně pro sebe nebo své kamarády, kteří by se dostali do podobných problémů, jako mladí z příběhu, který byl prezentován v „Protidrogovém vlaku.“ Celkem jsem zaznamenala téměř ¾ kladných odpovědí. Na třídnických hodinách po školní akci jsme právě i na toto téma živě diskutovali.

Otázka číslo 13. Co bys vzkázal/a, poradil/a všem drogově závislým?

Opět i tato poslední otázka druhého dotazníku byla otevřená, aby zde mohli žáci doplnit vlastní názory a úvahy. Této možnosti odpovědět využilo 13 respondentů, což je 37,1 % z celkového počtu dotazovaných. Odpovědi jsem seřadila podle toho, jak se ztotožňovaly obsahem sdělení pro cílovou skupinu drogově závislých, kterým tyto vzkazy měly být obrazně určeny. Nebudu zde ani uvádět procenta u jednotlivých sdělení, ale jen počty žáků, kteří se svým obsahem sdělení ztotožňovali.

V obsahu pro drogově závislé žáci vzkazovali:

- nebrat drogy, nefetovat – 7 vzkazů
- co nejdříve přestat, vyhledat pomoc – 3 vzkazy
- aby se zamysleli nad svými činy, že na ně doma někdo čeká – 1 vzkaz

- ať myslí na rodinu – 1 vzkaz
- film by měl být tvrdší, měly by být ukázány horší následky, protože drogy zabíjí 1 vzkaz/hodnocení.

Poslední vzkaz nebyl ani tak vzkazem pro drogově závislé, ale spíše hodnocením celé akce, ale i tak jsem jej zařadila v tomto přehledu. V následných třídnických hodinách jsme dlouze diskutovali i na toto téma s žáky.

Shrnutí výsledků šetření

Závěrem bych shrnula výsledky dotazníkového šetření před a po školní akci, který vyplývá z dotazníku vyplněného žáky 1. ročníku, kteří se zúčastnili školní akce „Protidrogový vlak“.

O zneužívání návykových látek a problémy s tím související diskutují převážně s kamarády a ve škole. Často jejich tématy k diskuzím je i onemocnění HIV a další nemoci, které se šíří krevní cestou. Je zřejmé, že je tyto okruhy zajímaví, nejčastěji diskutovaným tématem je užívání měkkých drog. Nejvíce informací o problémech souvisejících se zneužíváním návykových látek respondenti získali ve škole, od kamarádů a na internetu, nejméně pak z literatury a časopisů. Z 35 dotazovaných pouze 12 dotazovaných jednoznačně uvedlo, že by se rádi dozvěděli o těchto tématech více a stejný počet byl i u žáků nerozhodnutých. Z dotazníku, ale i z rozhovoru s žáky po školní akci v rámci dvou třídnických hodin jsem zjistila, že na druhém stupni základních škol se žáci z různých přednášek a akcí pořádaných školou dozvěděli mnoho informací, týkajících se této problematiky. Přichází tedy k nám do školy již se základními informacemi, které získali v předchozím vzdělávání.

Dále jsem se zajímala o to, kolik jejich kamarádů zneužívá návykové látky a pokud ano, tak jaké. Nejčastěji uváděli cigarety a následně alkohol. Vysoká jsou i procenta zjištěná u užívání kofeinu a energetických nápojů, což vídávám často i u našich žáků na lavicích. Vysoké byly zjištěny i hodnoty u marihuany a hašiše, naopak závislost kamarádů na morfinu neuvedl nikdo.

V další části šetření jsem se zajímala o to, kdo jim nabídl návykovou látku. Nejvíce dotazovaných uvedlo kamaráda nebo kamarádku, následně dotazovaní uvedli spolužáka

nebo spolužačku. Čtyři žáci shodně uvedli sourozence a i neznámé lidi na ulici a tři z dotazovaných dokonce uvedli jiného dospělého člena rodiny.

Zjistila jsem, že žáci by uvítali možnost besedy s odborníky, kteří se problematikou rizikového chování zabývají. Měli by zájem získat informace od příslušníků Policie ČR, od lékařů a psychologů. Žáci by uvítali exkurzi do zařízení, kde se pracuje s lidmi, kteří mají problémy s užíváním drog. Nezájem ze strany žáků by byl zřejmě o víkendové pobyty, které by mohly být zaměřeny na prevenci. Dotazovaní žáci zde hodnotili i poměrně kladně besedy s učiteli v rámci školy, což vyplynulo z více než jedné čtvrtiny odpovědí.

K dotazu, zda jsou si vědomi dobře zdravotních rizik spojených s užíváním drog, uvedli žáci před školní akcí, že v 80%, rizika znají dobře, pouze 3% uvedla, že tato rizika neznají. V dotazníku předloženém po školní akci „Protidrogový vlak“ se zvýšil počet informovaných žáků o více než 10 %.

Nepředpokládala jsem, že bude tolik žáků uvádět, že rizika znají dobře. Nejčastěji dotazovaní získávají tyto informace již na základní škole, na internetu, od kamarádů a kamarádek. Na čtvrtém místě se umístila shodně rodina a média. Nejméně informací získávají žáci z literatury a časopisů. Překvapivě nízká jsou procenta vyskytující se právě v odpovědích týkajících se rodiny, tam získali žáci informací velice málo ve srovnání s ostatními údaji.

V závěru prvního dotazníku jsem chtěla zjistit, zda užívají návykové látky rodinní příslušníci dotazovaných. Čísla, která vyplynula z dotazníků, jsou opravdu velice vysoká. Je tedy zřejmé, že se zneužíváním návykových látek žáci často setkávají právě i v rodině. Překvapivé bylo i to, že na tuto otázku 10 respondentů neodpovědělo vůbec. Z filmů s protidrogovou tematikou žáky oslovil nejvíce film My děti ze stanice ZOO, Perníková věž, Memento a dokumentární film Katka.

Z vyhodnocených dotazníků po školní akci jsem zjistila, že informace o „Protidrogovém vlaku“ žáci získali hlavně ve škole od třídních učitelů, školní metodičky prevence a od spolužáků a jen jeden žák pak od rodičů.

Celá expozice na dotazované působila přesvědčivě, pouze 2 dotazovaní uvedli, že podle jejich názoru nevychází z reality a pravdivě nepopisuje danou problematiku s užíváním drog a drogově závislých lidí. Více než 80 % žáků zaujalo téma školní akce a více než ¾ žáků zaujalo netradiční zpracování celé expozice. Nejsilněji na žáky zapůsobila část děje, která se odehrávala po autonehodě a pak závěr příběhu. Ve 29 případech odpověděli žáci, že by doporučili návštěvu „Protidrogového vlaku“ svým kamarádům a vrstevníkům. Z 35 dotazovaných 33 uvedlo, že má tato prezentace /akce/ smysl a je pro dnešní mládež něčím prospěšná, užitečná a je pro ně a pro jejich vrstevníky přínosem. Dokonce 22 z dotazovaných uvedlo, že budou konzultovat školní akci doma s rodiči a budou se chtít s nimi podělit o své poznatky a dojmy.

Méně jsem byla potěšena z odpovědí na dotaz, zda tato akce změnila jejich postoj a pohled na drogovou problematiku, drogově závislé, případně na problémy, které s drogovou závislostí souvisí. Pouze 14 dotazovaných odpovědělo, že se jejich postoj změnil. V této části dotazníku jsem měla jít hlouběji do problému a zjistit konkrétně kterým směrem se posunuly jejich postoje. Během diskuze se žáky v rámci třídnické hodiny po návratu do školy jsem se dotazovala, jak a proč hodnotí svůj pohled jinak a v čem se jejich postoje změnily. Dozvěděla jsem se, že si například neuvědomovali, kolika lidem změnil životy od základu jedna jediná automobilová nehoda. Že si vůbec nepřipouštěli a nepřemýšleli nad tím, jak by taková situace změnila konkrétně jejich rodinu, rodiče, sourozence a ostatní příbuzné.

V závěru dotazníkového šetření jsem zjistila, že 34,3 % respondentů může ovlivnit parta kamarádů tak, že by byli schopni udělat něco, o čem vědí, že je může poškodit na zdraví, nebo i zabít. Po předchozím zjištění, že znají dobře rizika spojená s užíváním návykových látek je stále toto číslo možných ovlivnitelných respondentů značně vysoké. V závěru uvedlo 26 dotázaných, že ví, kde vyhledat pomoc, pokud by se dostali do stejných problémů, jako aktéři příběhu z „Protidrogového vlaku“.

• **2.4 Hodnocení minimálního preventivního programu vybrané školy**

V příloze číslo 4 je uvedeno znění celého Minimálního programu naší školy tak, jak jsem jej obdržela od školní metodičky prevence.

Vlastní hodnocení Minimálního preventivního programu naší školy

1. část - CHARAKTERISTIKA ŠKOLY obsahuje všechny potřebné informace, včetně počtu žáků a pedagogických pracovníků školy a kontakty na ně.

2. část – STRUČNÁ ANALÝZA SITUACE je zpracována velice výstižně a podle současné skutečnosti. Myslím, že by mohla tato analýza obsahovat také krátkou zprávu s počty řešených situací rizikového chování z uplynulého období, jak byly zjištěny a jakými metodami byla vedena intervence.

3. část – STANOVENÍ CÍLE MINIMÁLNÍHO PREVENTIVNÍHO PROGRAMU. Zde jsou stanoveny jak krátkodobé, tak i dlouhodobé cíle. Jsou formulovány dobře a týkají se i odborného výcviku žáků, který neprobíhá ve školní budově, ale na smluvních pracovištích školy.

4. část - v SOUBORU AKTIVIT PRO JEDNOTLIVÉ CÍLOVÉ SKUPINY jsou popsány všechny cílové skupiny.

5. část – EVALUACE je zpracována do obou částí a to jak do kvalitativní, tak i do kvantitativní.

V kvantitativním hodnocení jsou zařazeny počty pedagogických pracovníků, kteří se zúčastnili vzdělávací aktivity v oblasti prevence rizikového chování. Dále je zde zmíněna spolupráce s rodiči a výčet specifických preventivních aktivit pro žáky školy.

V závěrečné části postrádám rozvinutější zhodnocení uplynulého školního roku, zda bylo dosaženo cíle a na co se příští školní rok zaměříme, co a jak budeme chtít zlepšit.

Návrh dalších možných aktivit při plnění minimálního preventivního programu školy

Domnívám se, že by bylo vhodné se zamyslet nad dalšími programy, které by žáky zajímaly a kterých by se rádi sami žáci zúčastnili, případně spolupracovali na některých projektech. Pokud vím, tak je naše škola zapojena do recyklačního programu „Recyklohraní“ pod záštitou MŠMT České republiky, jehož obsahem je třídění a recyklace odpadů. Další zapojení několika málo žáků jsem zmapovala ve sportovních soutěžích mezi pražskými školami. Škola také například pořádá zimní lyžařský výcvik, který ale není organizován pravidelně každý rok. Před několika lety existoval ve škole kroužek taneční a gymnastický, ale za zhruba posledních deset let jsem v naší škole nezaregistrovala další výraznější aktivity, které by byly organizovány školou, nebo které by ze školy vycházely. Částečně to je zřejmě způsobeno nezájmem žáků, nebo tím, jak budou tyto aktivity financovány. Myslím si, že by bylo vhodné zmapovat situaci, zjistit zájem žáků a pokusit se pro ně připravit činnosti, které by byly přínosem pro žáky v různých oblastech.

Kladu si zde ovšem nejednu otázku.

Proč podobné mimoškolní aktivity mohou dobře fungovat na některých základních školách?

Měli by naši žáci o ně zájem?

Zapojili by se do organizace a realizace i další kolegové a kolegyně ze školy?

Proč nenavázat na dřívější zkušenosti, kdy se pořádaly soutěže mezi třídami a školami, žáci vydávali svůj školní časopis?

Myslím si, že právě v této oblasti se dá vhodně působit na žáky a to nejen v oblasti primární prevence.

Návrh dalších možných aktivit, které by mohly rozšířit působení na naše žáky v oblasti prevence rizikového chování

Volnočasové aktivity

Tyto aktivity nejsou v programu školy hodnoceny vůbec a nebyly uvedeny v programu ani v předešlých letech. V závěrečné části se na volnočasové aktivity žáků zaměřím podrobněji.

Adaptační víkendové pobyty žáků nastupujících do prvních ročníků

Cílem těchto programů by byla podpora zdravého třídního kolektivu, který má být založen na respektu, spolupráci a pevných sociálních vazbách. Žáci se zde mohou poznat právě i se svým novým třídním učitelem jinak, než ze školní lavice. Program by mohl být naplněn speciálními hrami a aktivitami zážitkového a teambuildingového charakteru. Adaptační pobyty otevírají mnoho možností v oblasti prevence sociálně patologických jevů a přispívají celkově k podpoře osobnostního rozvoje jedinců.

Těmito aktivitami se zabývá mnoho organizací, které nabízí i profesionální vedení těchto adaptačních pobytů nejen pro žáky škol a mají s těmito aktivitami zkušenosti a mají i odborníky se zkušenostmi, kteří dokáží připravit program takzvaně „na míru“ klientům. Na některých středních školách jsou tyto programy cíleně vyhledávány a pravidelně pořádány právě pro nastupující žáky do prvních ročníků.

Další možné aktivity k využití v průběhu školního roku:

- interaktivní semináře
- situační intervence

Využívání třídnických hodin

Třídnické hodiny mají mimo jiné vést k vytváření pozitivního klimatu ve třídě a posilování dobrých vztahů mezi žáky. Lze využít i krátké filmy obsahujícími různé oblasti rizikového chování mládeže. Poté mohou žáci v rámci třídnických hodin hodnotit své postoje, diskutovat o tématech a svých zkušenostech na dané téma, které bude vyplývat ze

shlédnutého filmu. Mohou přiblížit své postoje a názory, které budou součástí volné diskuze na dané téma.

Pro potřeby třídních učitelů by možná nebylo špatné uvažovat o zakoupení hry „Cesta labiryntem města,“ která je právě zaměřena na primární prevenci rizikového chování.

Tematické bloky ve výuce, zaměřené na prevenci rizikového chování

V minimálním preventivním programu jsem například mezi uvedenými předměty postrádala předmět Estetické výchovy, Českého jazyka a Informační a komunikační technologii.

- v Estetické výchově mohou v rámci předmětu žáci vytvářet kresby, koláže nebo plakáty obsahující zvolenou problematiku.
- v předmětu Český jazyk mohou žáci zpracovávat různé úvahy a fejetony na zvolená témata.
- v předmětu Informační a komunikační technologie lze tvořit různé prezentace zaměřené na konkrétní projev rizikového chování, nebo vytvořit plakát obsahující zvolené téma.

V rámci těchto předmětů je možné vyhlásit například pololetní nebo celoroční soutěž mezi žáky a nejlepší práce vystavit ve škole, případně vyhodnotit cenami. Vhodná je i motivace žáků k nahrávání krátkých příběhů s preventivní tematikou a následným vyhodnocením soutěží jedenkrát za půl roku nebo za školní rok. Technickou stránku této činnosti může škola bez problémů zabezpečit. Bylo by proto vhodné, aby této možnosti využívali i žáci a zapojili se tak sami do tvorby krátkých filmů.

Volnočasové aktivity

Z šetření o trávení volného času žáků vyplývá, že s nakládáním se svým volným časem je více než čtvrtina žáků nespokojena a chtěla by na této skutečnosti něco změnit. Domnívám se, že právě této skutečnosti by mohla škola využít a mohla by připravit aktivity, které by

žáky zajímaly a které by pro ně mohly být v budoucnu přínosem. Vždyť právě i trávení volného času má velký vliv na jejich další formování, na jejich další život, na jejich případné koníčky, kterými se můžou zabývat i v dospělosti.

Pokud budou mít žáci před sebou program, který je bude zajímat a který se jim bude líbit, mohli by lépe nakládat se svým volným časem a využívat ho smysluplněji než dosud. Zamýšlela jsem se proto nad tím, jaké volnočasové aktivity by naše škola mohla žákům nabídnout.

Sportovní a turistické kroužky

Mohlo by se například jednat o cyklistický nebo turistický kroužek. Ve své třídě mám několik žáků bydlících mimo hlavní město a zjistila jsem při organizaci školní akce, že se v Praze nedokáží orientovat, neznají ani památky v našem hlavním městě. Mnoho žáků jezdí na kole, mohli by právě díky tomuto sportu navštívit i zajímavá místa a dozvědět se něco i o jejich historii a současnosti.

Před několika lety byl v naší škole organizován taneční a gymnastický kroužek, který ovšem skončil činností proto, že kolegyně, která jej vedla, odešla do důchodu. Víím, že děvčata tento kroužek navštěvovala ráda a možná by stálo za úvahu opět tuto činnost ve škole obnovit.

Soutěživost je žákům vlastní, tak proč této vlastnosti nevyužít? Myslím, že by neměl být velký problém zorganizovat některé sportovní soutěže, nebo školní olympiády mezi třídami, ročníky nebo věkovými skupinami žáků v rámci školy. Mohlo by se například jednat o ping-pong, stolní fotbal, házenou a podobně.

Zdravotnický kroužek

Možná by žáky zaujal například záchranářský kroužek, který by je zábavnou formou připravil na situace, které je mohou potkat v každodenním životě.

Výtvarné kroužky

Vím, že by řada žáků uvítala i keramické a modelářské kroužky, na které byli zvyklí ze základních škol. Přínosem by mohly být i kroužky netradičních výtvarných technik. Zajímavé pro některé žáky by mohlo být i malování na sklo, kameny, textil, výroba bižuterie. Všimla jsem si, že máme žáky výtvarně nadané a předpokládám tedy zájem z jejich strany o podobné kroužky. V rámci těchto kroužků by mohly být v prostorách školy pořádány výstavy a soutěže. Výherci jednotlivých kol, s tematicky různým zaměřením, by mohli být odměněni cenami, které předem vedení školy vyhlásí. Hodnotila by komise sestavená jak z žáků, tak i rodičů a pracovníků školy.

V neposlední řadě by se mohly tyto aktivity rozšířit i na literární kroužky. Možná by nebylo od věci začít uvažovat i o znovuzavedení vydávání školního časopisu, o který byl před lety zájem nejen ze strany žáků, ale i z řad učitelů.

Pořádání turnajů a soutěží

mezi třídami, například ze stolních her třeba „Člověče nezlob se“, kostky a podobně. Využít by se mohly i vědomosti a dovednosti získané během studia. Myslím, že by byl ze strany žáků například zájem o soutěže v netradičním dárkovém balení zboží a podobně.

Shrnutí výsledků hodnocení Minimálního preventivního programu naší školy

V Minimálním preventivním programu mi zcela chybí mimoškolní aktivity, které naše škola vůbec nenabízí. Domnívám se, že by mělo smysl se nad touto skutečností zamyslet jak s preventisty školy, tak i s vedením školy a zjistit zájem žáků o tyto aktivity. Některé z možností, které jsem výše navrhla, by neměly mít problém s financováním. Spíše by vyžadovaly organizační schopnosti a chuť kolegů se do těchto aktivit pustit. Pořádání soutěží mezi třídami v různých oblastech by byl výrazný přínos pro naše žáky. Škola má k dispozici jak fotografické přístroje, tak i kameru a další technická zařízení, která by žáci ke svým činnostem mohli využívat. V tomto směru si myslím, že je ve škole mnoho možností k zapojení žáků do různých aktivit.

• 2.5 Vyhodnocení rozhovoru se školním metodikem prevence

Rozhovor se školním metodikem prevence

Metodika rozhovoru

Školní metodička prevence - Ing. Ivana Beranová, učitelka odborných předmětů, škola: Střední škola obchodní, Belgická 29, Praha 2. S naší školní metodičkou prevence se znám již zhruba více než dvacet let, ale v této funkci ve škole pracuje čtyři roky. Je jí 49 let a má dva dospělé syny.

Rozhovor jsme uskutečnily 24. listopadu roku 2016 a k rozhovoru jsme se uchýlily do příjemné místnosti, kterou má vyčleněnou ke své náročné práci s žáky, případně k rozhovorům s rodiči žáků. Před naším rozhovorem jsem si připravila otázky, které jsem poté zpracovala do následujícího textu.

Výsledky rozhovoru

Otázka číslo 1. Jaké máš vzdělání, které se vztahuje k vykonávané funkci?

Odpověď číslo 1: certifikované osvědčení metodika prevence v Pedagogické poradně pro Prahu 1,2 a 4, Praha 2, Francouzská 56, jednorázové semináře pro školní metodiky prevence a další semináře

Otázka číslo 2. Co podle Tvého názoru nejvíce přispívá k motivaci na výkon funkce školního metodika prevence?

Odpověď číslo 2: V první řadě je to momentálně podpora ze strany vedení školy a vlastní zájem o tuto práci.

Otázka číslo 3. Jaký význam podle Tvého názoru funkci školního metodika prevence přisuzuje vedení školy?

Odpověď číslo 3: V počátcích své práce ve funkci jsem měla problémy s tím, že jsem se domnívala, že vedení školy této funkci nepřikládá velký význam. V posledních době se ale situace velmi zlepšila.

Otázka číslo 4. Domníváš se, že máš ve své práci plnou podporu vedení školy?

Odpověď číslo 4: Určitě ano.

Otázka číslo 5. Jaké si myslíš, že je finanční ohodnocení za funkci školního metodika prevence? Mám na mysli konkrétně zde u nás ve škole.

Odpověď číslo 5: Pokud bych mohla hodnotit známkou jako ve škole, tak bych klasifikovala tento stav trojkou. Pokud bych to měla převést na to, co dostávám a co bych si představovala, tak by ta práce mohla být lépe finančně ohodnocená.

Otázka číslo 6. Tak jak vysoká by podle tebe ta částka mohla být?

Odpověď číslo 6: Podle mého názoru tak 3 – 4 tisíce korun za měsíc.

Otázka číslo 7. Jak hodnotíš konkrétní podmínky, které máš při práci školního metodika prevence? Mám na mysli veškeré podmínky vytvořené vedením školy, dostupnost materiálů a podobně.

Odpověď číslo 7: Řekla bych, že podmínky mi vedení školy poskytlo opravdu dobré, v tomto ohledu si nemohu vůbec stěžovat.

Otázka číslo 8. Co je podle Tvého názoru na této funkci nejnáročnější?

Odpověď číslo 8: Určitě je to obrovská psychická zátěž a vysoká časová náročnost. Naopak ale je to práce pokaždé jiná a zajímavá.

Otázka číslo 9. V čem si myslíš, že je právě těžiště té náročnosti?

Odpověď číslo 9: Myslím, že je to dáno nedostatečným respektem vůči funkci, obrovskou administrativní zátěží, časovou náročností a odpovědností. To bych vlastně zmínila v první řadě, odpovědnost. Pak snad i nízká pravomoc a občas hodně složitá práce s rodiči.

Otázka číslo 10. Kolik hodin týdně se vlastně věnuješ téhle funkci, nebo spíš výkonu funkce?

Odpověď číslo 10: Tak tady nelze jednoznačně odpovědět dvě, tři, nebo šest hodin, to moc nejde. Ale pokud bych to chtěla nějak specifikovat, tak asi zjednodušeně takto. Mám dvě hodiny vypsanych pravidelných konzultací podle potřeby žáků. Někdy se stává, že v týdnu nemám konzultaci žádnou, někdy jim věnuji hodin více. Pak bych měla započítat čas potřebný k zařizování akcí pro žáky, ale opět je to různé. Pak je třeba započítat do času i konzultace s vedením školy, případně s rodiči a to tak dvě hodiny týdně. A administrativní činnosti se věnuji tak hodinu týdně. Takže řekla bych tak 6-7 hodin týdně. Myslím si ale, že by určitě tak 5 hodin týdně úplně stačilo, ale jak říkám, je to týden od týdne různější.

Otázka číslo 11. Jaké problémy u nás ve škole řešíš s žáky nejčastěji?

Odpověď číslo 11: Určitě to je hlavně záškoláctví, pak problémy s rodinným zázemím žáků, drogová prevence, problémy chování. Pak kriminalita a delikvence, spíš drobné krádeže.

Otázka číslo 12. Kdo se podílel na tvorbě Minimálního preventivního programu naší školy?

Odpověď číslo 12. Já ve spolupráci s výchovnou poradkyní školy Mgr. Janou Rottovou.

Otázka číslo 13. Jak hodnotíš spolupráci s ostatními školními metodiky prevence a spolupráci s institucemi, které se zabývají prevencí mládeže?

Odpověď číslo 13: Tak například spolupráce s krajskou školskou koordinátorkou prevence Mgr. Jana Havlíkovou hodnotím výborně, stejně tak i spolupráci s metodičkou prevence v pedagogicko-psychologické poradně PaedDr. Lenkou Maruškovou. Stejně tak výborná je spolupráce s Policií ČR a MP a nízkoprahovými zařízeními. Hůře se mi ale spolupracuje s některými lékaři, tam občas narážím. Jsem v kontaktu s některými školními metodiky prevence z jiných škol, občas spolupracujeme a ta spolupráce je na dobré úrovni.

Otázka číslo 14. Jak hodnotíš dostupnost metodických materiálů, odborné literatury?

Odpověď číslo 14: Opět, pokud bych mohla hodnotit jako ve škole známkou, byla by to dvojka. Takže vlastně dostupnost materiálů je chvalitebná.

Vyhodnocení rozhovoru se školní metodičkou prevence

Strávily jsme spolu příjemné dvě vyučovací hodiny, ve kterých velmi ochotně odpovídala na mé dotazy či upřesňující otázky v mém dotazníku.

Z rozhovoru jsem usoudila, že funkci školního metodika prevence vykonává ráda a jistým způsobem jí i naplňuje. Musela zvládnout počáteční úskalí, které bylo spojené se vstupem do neznámého, dále hlavně s následným studiem, které bylo potřebné k výkonu funkce. Jedním z nejdůležitějších vrcholů obávaného ledovce byla odpovědnost za žáky, kterým měla poskytovat pomoc a radu. Problémy žáků ale řešila hned od prvního dne uvedení do funkce, takže na obavy a strach z neznámého nezbylo mnoho času. Já jsem sledovala její vývoj a práci a můžu říci, že se funkce zhostila opravdu dobře. Několikrát jsem se dostala do situace, kdy jsme musely řešit problémy mých žáků společně. Vždy se na ní obracím ráda a cením si její rozvahy a přístupu k žákům. Mají k ní důvěru a oceňují radu a pomoc z její strany.

Z našeho rozhovoru vyplynulo, že zastávat funkci školní metodičky prevence na naší škole neplánovala vykonávat, ale byla jí nabídnuta tehdejšími vedením školy a přijala ji. Musela si doplnit vzdělání, které bylo potřebné k výkonu této funkce a absolvovat nespočet seminářů a školení, kterých se zúčastňuje dodnes.

Na tvorbě minimálního preventivního programu školy spolupracovala s výchovnou poradkyní školy Mgr. Janou Rottovou. Spolupráci s vedením školy dnes hodnotí jako vynikající, dříve měla spíše pocit, že byla její práce nedoceněna a nepřisuzovala se jí taková vážnost, jaká by přisuzována být měla. Jako negativní fakt, který je s funkcí spojený, udává přílišnou administrativu, kterou musí vykonávat.

Od letošního školního roku navíc zpracovává hodnocení třídnických hodin, které byly od letošního školního roku na naší škole zavedeny povinně jednou za měsíc. S tím souvisely i konzultace s třídními učiteli, jejichž obsahem byly náplně třídnických hodin, jak je vést, aby byly smysluplné a plnily úkol, který plnit měly. V žádném případě neměly sklouznout

do obecného dodatečného omlouvání absence žáků, nebo řešení kázeňských přestupků, tak, jak bývalo dříve zvykem třídních učitelů. Naopak se třídnické hodiny měly netradiční a hlavně zábavnou formou zaměřit na práci se vztahy uvnitř třídy. Bylo třeba, aby třídním učitelům vysvětlila způsob, strukturu a pravidla vedení třídnických hodin, přiblížila jim některé techniky, které mohou být použity při plánování společných činností v rámci smysluplných třídnických hodin.

Jako negativní fakt uváděla dotazovaná finanční ohodnocení své nové funkce. Vzhledem k tomu, kolik hodin týdně věnuje práci školního metodika prevence má dojem, že finančně není práce ohodnocena tak, jak by měla být. Při plném úvazku odučených hodin, který prozatím má, je navíc tato funkce časově velmi náročná. Navrhovala by spíše finanční ohodnocení v rozmezí 3-4 tisíc korun měsíčně. Dnes se pohybuje výše jejího ohodnocení zhruba na polovině zmíněné částky. Když přepočítám její dosavadní odměnu za vykonávanou funkci, tak se dostávám k hranici 70 korun hrubého za hodinu práce. Je tedy zřejmé, že tuto funkci bere spíše jako poslání, než k získání finančního přílepu k platu.

Jako další těžisko náročnosti své práce uvedla dotazovaná velkou psychickou zátěž, vysokou odpovědnost a nízkou pravomoc. V některých případech uvedla i složitou práci s rodiči žáka. Jedná se například o nezáměr rodičů, alkoholismus jednoho nebo obou rodičů, špatné sociální zázemí žáků atd. V našem rozhovoru jsme se dostaly i k problémům, které řeší ve své funkci nejčastěji. Uvedla, že se zabývá hlavně drogovou prevencí, řešením nevyhovujícího zázemí žáků, drobnou kriminalitou, delikvencí žáků a výskytem šikany mezi žáky školy.

Velice dobře hodnotila dotazovaná spolupráci s Krajskou školskou koordinátorkou prevence Mgr. Janou Havlíkovou, metodičkou prevence v pedagogicko-psychologické poradně PaedDr. Lenkou Maruškovou, nízkoprahovými zařízeními, Policií ČR a Městskou policií. V některých případech hodnotila hůře spolupráci s některými lékaři.

Dotazovala jsem se i na tzv. schránku důvěry, kterou máme umístěnou ve škole, zajímala jsem se o její využívání žáky. Využita byla podle slov dotazované pouze v jednom případě a z hlediska žákyně se mělo jednat o šikanu. Celá věc se řešila, spíš se ale jednalo o pocit zesměšňování v třídním kolektivu, než o známky šikany. Jinak se řešené problémy dále týkaly závislostního chování žáků na návykových látkách, jako je například marihuana,

extáze a další tvrdé drogy. V první řadě ale nejčastěji kouření cigaret. Schránka důvěry se tedy nevyužívá, spíše se ve většině případů prý osvědčilo přímé vyhledávání žáků.

Posledním bodem dotazníku byla dostupnost odborné literatury a metodického materiálu v oblasti školní prevence. Zde uvedla dotazovaná, že pravidelně odebírá časopis Prevence a informace nejčastěji vyhledává na internetu.

Vodítkem pro tvorbu minimálního preventivního programu školy kolegyněmi byla mimo jiné i prezentace s názvem „Minimální preventivní program – Workshop“ Mgr. Jana Žufníčka z Pražského centra primární prevence.

Navrhované změny

Závěrem bych chtěla uvést, že se mi vzhled do práce školní metodičky prevence velice líbil, otevřel mi pro mne netušené pozadí této práce a tak trochu i inspiroval pro mou další práci s třídním kolektivem.

Jediné, co bych asi navrhla metodičce prevence změnit, je umístění schránky důvěry ve škole. Přijde mi dost nešťastné současné řešení jejího umístění na, z mého pohledu, vcelku dost frekventované místo chodby školy, hned vedle vstupního prostoru na dívčí toalety. Nejen že tímto prostorem okolo schránky prochází o přestávkách žáci, ale navíc je tento prostor monitorován kamerami, které jsou umístěny na chodbách školy. Možná zrovna toto je důvod, proč schránka důvěry není žáky prakticky vůbec využívána. Je možné, že jsou si žáci dobře vědomi toho, že pokud vloží svůj vzkaz do schránky důvěry, nebude tento krok natolik anonymní, jak se domnívali. Zvažovala bych do poměrně rozlehlé třípatrové budovy umístit schránky do jednotlivých pater, ne pouze do druhého, jak je tomu doposud a pokud možno mimo „dohled“ kamer.

• 2.6 Diskuze

Posouzení cílů a předpokladů

První hlavní výzkumná otázka: Z jakých zdrojů získávají žáci informace o návykových látkách nejčastěji?

První hlavní předpoklad: Předpokládám, že 25 % žáků získalo informace o zdravotních rizicích spojených s užíváním drog ve škole.

Tento předpoklad se nepotvrdil. Ve škole získalo tyto informace pouze 18 % dotazovaných.

První dílčí výzkumná otázka: Kolik žáků má kamarády, kteří užívají návykové látky?

První dílčí předpoklad: Předpokládám, že žáci mají 30 % kamarádů, kteří kouří a 20 % kamarádů, kteří pijí alkohol.

Tento předpoklad se potvrdil částečně. Žáci mají 26,6 % kamarádů, kteří kouří a 22,6 % kamarádů, kteří pijí alkoholické nápoje.

Druhá dílčí výzkumná otázka: Nabízel Ti někdo někdy návykové látky?

Druhý dílčí předpoklad: Předpokládám, že více než 40 % žáků již někdo z kamarádů návykové látky nabízel.

Předpoklad se potvrdil. Kamarádi nabízeli žákům návykové látky v 62,9 %.

Třetí dílčí výzkumná otázka: Domníváš se, že Tě může ovlivnit parta kamarádů natolik, že bys byl/a schopen/schopna dělat něco, o čem víš, že Tě může poškodit na zdraví nebo i zabít?

Třetí dílčí předpoklad: Předpokládám, že 30 % žáků uvede, že je parta kamarádů může ovlivnit natolik, že by byli schopni udělat něco, čím by si mohli poškodit zdraví nebo život.

Předpoklad se částečně potvrdil. Žáky mohou ovlivnit kamarádi v tomto směru ve 34,3 %.

Čtvrtá dílčí výzkumná otázka: Považují žáci tuto školní akci za prospěšnou, užitečnou i pro své vrstevníky?

Čtvrtý dílčí předpoklad: Předpokládám, že více než 70 % žáků považovalo tuto školní akci za prospěšnou, užitečnou a byla by podle nich přínosem i pro jejich vrstevníky.

Předpoklad se potvrdil, akci považovalo za prospěšnou 94,3 % dotazovaných.

Komparace dat

Porovnáním výsledků stejných dotazů v první i druhé části dotazníkového šetření jsem zjistila, že po uskutečnění školní akce se u žáků zvýšily znalosti o zdravotních rizicích spojených s užíváním návykových látek. Dotazovaní v dotazníkovém šetření po školní akci uvedli o více než 11 % kladných odpovědí, které tento fakt zjišťovaly. Porovnáním všech odpovědí je zřejmé, že žáci, kteří před školní akcí uváděli nerozhodnou odpověď, po školní akci se jejich odpověď změnila na souhlasné ano, tedy že znají výše zmíněná rizika. Tyto výsledky jsou uvedeny v tabulce číslo 17.

Dalším porovnáním výsledků dotazníkového šetření jsem zjistila, že nejčastěji si žáci povídají o užívání měkkých a tvrdých drog. Žáci o nich diskutují nejvíce právě ve škole, což vyplynulo z dalšího dotazu šetření. Nejvíce informací si žáci o těchto tématech přinášejí ze základních škol a od kamarádů. Je tedy vidět, že diskuze o návykových látkách bývá častá nejen mezi kamarády, ale i spolužáky. Bohužel ale dotaz, který nepřímě navazoval na tato zjištění, odhalil druhou stránku problému a tou je, kdo žákům nabízel návykové látky. Nejvyšší počty kladných odpovědí byly zaznamenány právě u odpovědí kamarád a spolužák. Je tedy možné, že nejčastěji žáci diskutují o tématech spojených se zneužíváním drog mezi spolužáky ve škole, doufejme ale, že si návykové látky při těchto diskuzích i nenabízejí. Několikrát ve své praxi jsem již zaznamenala užívání návykových látek přímo ve vyučovacích hodinách. Poslední případ, který jsem ve škole přímo při výuce musela s žákem řešit, byl z 31. 3. 2017.

• 2.7 Doporučení pro praxi

Během výzkumu pomocí dotazníků jsem zjistila, že hlavně škola má významnou roli v informovanosti žáků o drogové problematice. V rodině čerpají žáci mizivé procento znalostí, které jsou nutné k tomu, aby se dokázali správně v této problematice orientovat. Ze základních škol k nám přichází žáci s poměrně slušnými znalostmi o drogové problematice, které získávají hlavně na druhém stupni. Přechodem ze základní školy na školu střední mnoho žáků ale opouští i kroužky a získávají více volného času pro sebe a své kamarády či spolužáky, se kterými tráví poměrně velkou část svého volného času. Právě tady by mohla naše škola působit efektivněji na zdravější životní styl mládeže, nabídnout jim aktivity, které by žáky zaujaly a nabídnout jim tímto i efektivnější a smysluplnější trávení volného času. Některé činnosti, které by na naší škole přicházely v úvahu, by nebyly zas tak finančně náročné. Předně by bylo dobré zjistit zájem žáků o případné aktivity. Jsem přesvědčená o tom, že by vedení školy vyšlo v tomto směru vstříc. Vhodné by bylo i pořádání turnajů a soutěží s pravidelným vyhodnocováním nejlepších žáků, kolektivů a tříd. Žáci by mohli natáčet spoty s různými tématy, která je zajímají a podobně.

Dalším podnětem pro malou změnu ve škole je, jak jsem již zmiňovala, umístění schránky důvěry ve škole. Jsem přesvědčená o tom, že stávající umístění je naprosto nevyhovující a možná právě proto je prakticky nevyužívána vůbec. Pak ale její umístění ztrácí smysl a je zbytečné. Doporučovala bych zvýšit i počet aktivit, které by se ve škole nebo mimo školu naplňovaly. Mám zde na mysli přednášky, besedy vedené odborníky z praxe, tedy lékaři, psychology a příslušníky Policie.

Pokud by vedení školy nebylo nakloněno adaptačním víkendovým pobytům pro nastupující žáky do prvního ročníku, tak alespoň zavést jeden seznamovací den koncem prázdnin před nástupem žáků do nového kolektivu.

Dále bych navrhovala vedení školy zvážit zakoupení hry „Cesta labyrintem města,“ která by se mohla využívat v třídnických hodinách.

• 2.8 Závěr

V teoretické části práce jsem zmínila některé základní pojmy z oblasti rizikového chování, vyjmenovala nejčastější typy rizikového chování u žáků, se kterými se setkávám ve své praxi učitele. Dále jsem se věnovala preventivnímu programu naší školy, přiblížení školní akce „Protidrogový vlak“.

V praktické části práce jsem se zaměřila na vymezení cílů práce. Hlavní aktivitou této práce bylo dotazníkové šetření, které mělo zjistit, do jaké míry a kde získávají žáci informace o návykových látkách, kdy a kde se s nimi žáci ve svém životě již setkali. Další hlavní aktivitou bylo vyhodnocení dotazníkového šetření po školní akci a zhodnocení těchto výsledků.

Poslední praktická část byla věnována preventivnímu programu školy a rozhovoru s metodikem prevence školy. Zde jsem se pokusila navrhnout některá doporučení pro preventistku školy a vedení školy v rámci protidrogové prevence a využívání volného času žáků.

Z dotazníkového šetření jsem zjistila, že žáci se živě zajímají o témata spojená s riziky, která se váží na užívání návykových látek. Nejčastěji o těchto tématech diskutují mladí právě spíše mezi sebou, ať je to ve škole nebo se svými kamarády i mimo školu. Nejvíce informací si o této problematice ale odnáší právě ze školy, naopak literatura či časopisy je v tomto směru oslovuje poměrně málo. Z šetření jsem zjistila, že dotazovaní mají poměrně vysoký počet kamarádů užívajících cigarety a alkohol. Pokud zde shrnu i odpovědi na dotaz, zda může dotazované ovlivnit parta kamarádů, aby udělali něco, o čem vědí, že je může ohrozit na zdraví či na životě, nabízí se zde možnost ovlivnění dotazovaných i v těchto činnostech. Tato myšlenka souvisí i s odpověďmi na dotaz, kdo žákům nabízel návykové látky. Nejčastěji právě dotazovaní uváděli jak kamarády, tak i spolužáky. Pokud zhodnotím reakce žáků na školní akci „Protidrogový vlak“, mohu říci, že žákům se akce opravdu velice líbila. To jsem si právě ověřila i během diskuze s žáky hned po školní akci. Myslím, že akce byla pro žáky zvolená dobře a doufám, že podobné aktivity bude naše škola žákům umožňovat navštěvovat i v budoucích letech.

V preventivním programu naší školy postrádám aktivity, které by mohla škola nabídnout našim žákům a které by mohly být přínosem při naplňování Minimálního preventivního programu školy. Některé z navrhovaných aktivit v mé práci by bylo možné uplatnit v naší škole, ale pouze za předpokladu, že budou vhodně motivováni učitelé. Tam, podle mého názoru, celý problém začíná.

• Seznam literatury a pramenů použitých v bakalářské práci

BENDL, S., *Školní kázeň v teorii a praxi: učebnice pro studenty učitelství*. Praha: Triton, 2011. ISBN 978-80-7387-432-2

BÁRTÍK, P., MIOVSKÝ, M., ed. *Primární prevence rizikového chování ve školství*. [monografie. Praha: Sdružení SCAN, c2010. ISBN 978-80-87258-47-7

FISCHER, S., ŠKODA, J., *Sociální patologie: analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů*. Praha: Grada, 2009. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2781-3

JINDROVÁ, M., *Rizikové chování dětí a jeho právní dopady: příručka učitele*. Praha: Klinika adiktologie, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze ve vydavatelství Togga, 2012. ISBN 978-80-87258-59-0

KAVALÍR, A., ed. *Kyberšikana a její prevence: příručka pro učitele*. Plzeň: Pro město Plzeň zpracovala společnost Člověk v tísni, pobočka Plzeň, 2009. ISBN 978-80-86961-78-1

KOPECKÝ, K., *Stalking a kyberstalking-nebezpečné pronásledování*. Olomouc: NET UNIVERSITY, 2010. ISBN 978-80-254-7737-3

MIOVSKÝ, M., *Návrh doporučené struktury minimálního preventivního programu prevence rizikového chování pro základní školy*. Praha: Klinika adiktologie, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze ve vydavat. Togga, 2012. ISBN 978-80-87258-74-3

MIOVSKÝ, M., *Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování*. Praha: Klinika adiktologie, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze ve vydavatelství Togga, 2012. ISBN 978-80-87258-89-7

MRAVČÍK, V., BĚLÁČKOVÁ, V., DRÁPALOVÁ, E., et al. *Nové psychoaktivní látky v České republice: výskyt, rizika a související opatření: odborná monografie*. V Praze: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze, 2015. ISBN 978-80-905717-9-2

MRAVČÍK, V., CHOMYNOVÁ, P., GROHMANNOVÁ, K., JANÍKOVÁ, B., TION LEŠTINOVÁ, Z., ROUS, Z., KIŠŠOVÁ, L., KOZÁK, J., NECHANSKÁ, B., VLACH, T., ČERNÍKOVÁ, T., FIDESOVÁ, H., JURYSTOVÁ, L., VOPRAVIL, J. 2016. *Výroční*

zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2015. [Annual Report on Drug Situation 2015 – Czech Republic] MRAVČÍK, V. (Ed.). Praha: Úřad vlády České republiky, 2016. ISBN 978-80-7440-156-5

NEŠPOR, K., *Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby*. Vyd. 4., aktualiz. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-908-8

PRŮCHA, J., MAREŠ J., WALTEROVÁ, E. *Pedagogický slovník*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8

SOBOTKOVÁ, V., *Rizikové a antisociální chování v adolescenci*. Praha: Grada, 2014. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4042-3

Webové stránky

NOVÁKOVÁ, M.: Moje dítě chodí za školu, co s tím? [online], 15. 4. 2012 [cit. 7. března 2017]. Dostupné na WWW: <http://www.sancedetem.cz>

MŠMT, Dokument ke stažení [online], 20. 6. 2016 [cit. 6. září 2016]. Dostupné na WWW: <http://www.msmt.cz>

ČT2: Kde se rodí agrese [online]. 2005 [cit. 9. března 2017]. Dostupné na WWW: <http://www.ceskatelevize.cz>

NOVÁKOVÁ, M., Sexting [online]. 29. listopadu 2016 [cit. 23. března 2017]. Dostupné na WWW: <http://www.policie.cz>

HANZLOVSKÝ, M.: Proč mladí kouří cigarety? [online]. 30. července 2010 [cit. 25. března 2017]. Dostupné na WWW: <https://www.celostnimedicina.cz>

POPOV, P.: Závislost na alkoholu [online]. 2003/1 [cit. 25. března 2017]. Dostupné na WWW: <http://www.psychiatriepropraxi.cz>

TUMA, P.: Představení projektu [online]. 2014 [cit. 26. prosince 2016]. Dostupné na WWW: <http://www.revolutiontrain.cz>

DOLANSKÁ, J.: Protidrogový vlak ukazuje dětem peklo [online]. 11. května 2016 [cit. 26. prosince 2016]. Dostupné na WWW: <http://vary.idnes.cz>

Dokumenty:

Dokument MŠMTČR: Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013 - 2018 [online]. 3. dubna 2013

[cit. 20. září 2016]. Dostupné na WWW: <http://www.msmt.cz>

Manuál pro tvorbu minimálního preventivního programu pro školy, zveřejněný na www.msmt.cz vytvořený Pražským centrem primární prevence, 2010

• Seznam tabulek

- Tabulka číslo 1. Kde diskutovali žáci o návykových látkách, strana 40
- Tabulka číslo 2. Chtěli by se žáci o těchto tématech dozvědět více, strana 41
- Tabulka číslo 3. Kdo z kamarádů užívá návykové látky a jaké, strana 42
- Tabulka číslo 4. Kdo nabízel žákům návykové látky, strana 43
- Tabulka číslo 5. Od kterých odborníků by chtěli žáci získat informace, strana 44
- Tabulka číslo 6. Znájí dobře žáci zdravotní rizika spojená s užíváním drog/1, strana 45
- Tabulka číslo 7. Užívání měkkých/tvrdých drog v rodinách dotazovaných, strana 47
- Tabulka číslo 8. Co žáky na školní akci zaujalo nejvíce, strana 48
- Tabulka číslo 9. Vychází Protidrogový vlak z reality a pravdivě popisuje danou problematiku, str. 49
- Tabulka číslo 10. Která z expozic zapůsobila na žáky nejsilněji, strana 49
- Tabulka číslo 11. Doporučili by žáci exkurzi i svým vrstevníkům, strana 50
- Tabulka číslo 12. Má tato akce smysl a je pro mládež prospěšná, strana 51
- Tabulka číslo 13. Budou se chtít žáci svěřit se svými poznatky ze školní akce rodičům, str. 51
- Tabulka číslo 14. Přemýšleli žáci o tom, jak by sami reagovali, strana 52
- Tabulka číslo 15. Změnila školní akce pohled žáků na drogovou problematiku, strana 53
- Tabulka číslo 16. Znájí dobře žáci zdravotní rizika spojená s užíváním drog/2, strana 53
- Tabulka číslo 17. Porovnání hodnot, jak znali žáci zdravotní rizika spojená s užíváním drog před a po školní akci, strana 54
- Tabulka číslo 18. Může žáky ovlivnit parta kamarádů v rozhodování, strana 54
- Tabulka číslo 19. Vědí žáci, jak a kde můžou vyhledat pomoc, strana 55

- **Seznam grafů**

Graf číslo 1. Kde se žáci dozvěděli nejvíce o návykových látkách, strana 41

Graf číslo 2. Kde se žáci dozvěděli o rizicích spojených s užíváním návykových látek, str. 46

Graf číslo 3. Který film s protidrogovou tematikou zaujal žáky, strana 47

- **Seznam obrázků**

Obrázek číslo 1. Trávení volného času žáků, strana 13

Obrázek číslo 2. Návštěvy kulturních akcí, strana 14

Obrázek číslo 3. Co a jak by žáci nejraději změnili, strana 15

Obrázek číslo 4. Kde hledají žáci informace o nabídkách trávení volného času, strana 16

Obrázek číslo 5. Rozmístění jednotlivých sekcí ve vagonech, strana 32

Obrázek číslo 6. Schéma vagonu, strana 33

Seznam příloh

Příloha číslo 1: Anonymní dotazníkové šetření před školní akcí „PROTIDROGOVÝ VLAK“ 5. 12. 2016, strana 81

Příloha číslo 2: Anonymní dotazníkové šetření po školní akci „PROTIDROGOVÝ VLAK“ 5. 12. 2016, strana 84

Příloha číslo 3: Šetření o trávení volného času žáky naší školy, strana 86

Příloha číslo 4: Úplné znění Minimálního školního programu vybrané školy, strana 88

Příloha číslo 1

Anonymní dotazníkové šetření před školní akcí „PROTIDROGOVÝ VLAK“ 5. 12. 2016

Děkuji Ti za odpovědný přístup k vyplnění dotazníku

M. Štrobichová

Uveď svůj věk

☐ méně než 15let ☐ 15let

☐ 16let

☐ 17let

☐ více než 18let

Uveď své pohlaví

☐ chlapec

☐ děvče

2. O kterém z těchto témat jsi v minulosti již s někým diskutoval/a ?

A - Užívání měkkých drog

☐ ANO

Nikotin – kouření (cigarety, Marihuana, Hašiš), Kofein (káva, čaj, Coca-cola, energetické nápoje)...

B - Užívání tvrdých drog

☐ ANO

Alkohol, Extáze, Heroin, Kokain, LSD, Lysohlávky, Morfin, Pervitin, Tolen...

C - Onemocnění HIV/AIDS

☐ ANO

a další nemoci, které se šíří krevní cestou

D - Netolismus

☐ ANO

Závislost na virtuálních drogách (TV, video, internet, PC hry...)

3. Kde jsi o níže uvedených tématech diskutoval?

A - Užívání měkkých drog

☐ VE ŠKOLE

☐ MIMO ŠKOLU

☐ NEVÍM

B - Užívání tvrdých drog

☐ VE ŠKOLE

☐ MIMO ŠKOLU

☐ NEVÍM

C - Onemocnění HIV/AIDS

☐ VE ŠKOLE

☐ MIMO ŠKOLU

☐ NEVÍM

D - Netolismus

☐ VE ŠKOLE

☐ MIMO ŠKOLU

☐ NEVÍM

4. Kde ses o těchto výše uvedených tématech dozvěděl více?

A - Na základní škole

☐ ANO

B - Z internetu

☐ ANO

C - Z filmu, televize

☐ ANO

D - Z literatury, časopisů

☐ ANO

E - Od rodičů, sourozenců ☐ANO

F - Od kamarádů, spolužáků ☐ANO

G - Jinde ☐ANO

5. Chtěl/a by ses o těchto tématech dozvědět více v rámci školní docházky?

A - ☐ANO

B - ☐NE

C - ☐NEVÍM

6. Užívá někdo z Tvých kamarádů tyto návykové látky?

A - Cigarety ☐ANO ☐NE

B - Marihuana, hašiš ☐ANO ☐NE

C - Kofein (káva, čaj, Coca-cola, energ. nápoje) ☐ANO ☐NE

D - Alkohol ☐ANO ☐NE

E - Extáze ☐ANO ☐NE

F - Heroin ☐ANO ☐NE

G - Kokain ☐ANO ☐NE

H - LSD ☐ANO ☐NE

I - Lysohlávky ☐ANO ☐NE

J - Morfin ☐ANO ☐NE

K - Pervitin ☐ANO ☐NE

L - Toulén ☐ANO ☐NE

7. Nabídl Ti někdo návykovou látku? Pokud ano, kdo to byl?

A - Spolužák/spolužačka ☐ANO

B - Kamarád/ka ☐ANO

C - Sourozenec ☐ANO

D - Někdo neznámý na ulici ☐ANO

E - Jiný dospělý z rodiny ☐ANO

/rodiče, strýc, teta, bratranec, sestřenice.../

8. Jak bys chtěl/a, aby se k Tobě informace o prevenci drogové závislosti dostaly?

A - Beseda s učiteli v rámci školy ☐ANO

B - Beseda s odborníky, kteří se problematikou rizikového chování zabývají ☐ANO

- C - Exkurze do zařízení, kde pracují s lidmi, kteří mají problémy s užíváním drog ☐ANO
- D - Programy v rámci víkendového pobytu ☐ANO
- E - Jiná forma /vypište/.....

9. Pokud bys mohl/a navštívit besedu s odborníky, uveď, od kterých odborníků bys chtěl/a tyto informace získat?

A - Lékař	☐ ANO	☐ NE	☐ NEVÍM
B - Psycholog	☐ ANO	☐ NE	☐ NEVÍM
C - Příslušník policie	☐ ANO	☐ NE	☐ NEVÍM
D - Pracovník zařízení, které se zabývá primární prevencí	☐ ANO	☐ NE	☐ NEVÍM
E - Od někoho jiného	☐ ANO	☐ NE	☐ NEVÍM

10. Znáš dobře zdravotní rizika spojená s užíváním návykových látek?

☐ANO ☐NE ☐NEVÍM

11. Kde ses s těmito riziky spojenými s užíváním drog seznámil nejvíce?

A - Na základní škole	☐ ANO
B - Z internetu	☐ ANO
C - Z filmu, televize	☐ ANO
D - Z literatury, časopisů	☐ ANO
E - Od rodičů, sourozenců	☐ ANO
F - Od kamarádů, spolužáků	☐ ANO
G - Jinde	☐ ANO

12. Užívá někdo z Tvé blízké rodiny:

A - Měkké drogy	☐ ANO	☐ NE
B - Tvrdé drogy	☐ ANO	☐ NE

13. Zaujal Tě nějaký film, který se týkal problémů s užíváním návykových látek, pojednával o drogově závislých lidech, či byl spojen s podobnou tematikou? Uveď název filmu, či jeho stručný obsah.

Příloha číslo 2

Anonymní dotazníkové šetření po školní akci „PROTIDROGOVÝ VLAK“ 5. 12. 2016

Děkuji Ti za odpovědný přístup k vyplnění dotazníku

M. Štrobichová

1. Kde jsi získal/a první informace o tom, že existuje „Protidrogový vlak“ a jak je zaměřen?

A - Od třídní učitelky	☐ ANO
B - Od spolužáků	☐ ANO
C - Na internetu, z médií	☐ ANO
D - Od rodičů	☐ ANO
E - Od kamarádů	☐ ANO
F - Od školních preventistů	☐ ANO
G - Od dalších učitelů na škole	☐ ANO

2. Co Tě nejvíce zaujalo na dnešní akci?

A - Téma školní akce	☐ ANO	☐ NE	☐ NEVÍM
B - Zpracování projektu /5D technologie, komentář průvodce a pod./	☐ ANO	☐ NE	☐ NEVÍM
C - Jiné /prosím vypiš/			

3. Domníváš se, že „Protidrogový vlak“ vychází z reality a pravdivě popisuje danou problematiku s užíváním návykových látek a drogově závislých lidí?

☐ ANO	☐ NE	☐ NEVÍM
------------------------------	-----------------------------	--------------------------------

4. Která z expozic na Tebe zapůsobila nejsilněji?

Projekce příběhu	A - v baru	☐ ANO	☐ NE	☐ NEVÍM
	B - po nehodě	☐ ANO	☐ NE	☐ NEVÍM
	C - u výslechu	☐ ANO	☐ NE	☐ NEVÍM
	D - ve vězení	☐ ANO	☐ NE	☐ NEVÍM
	E - ve squatu/skvotu/	☐ ANO	☐ NE	☐ NEVÍM
	F - závěr příběhu	☐ ANO	☐ NE	☐ NEVÍM
	G - jiné – vypiš.....			

5. Doporučil/a bys návštěvu „Protidrogového vlaku“ svým kamarádům, vrstevníkům?

☐ ANO

☐ NE

☐ NEVÍM

6. Domníváš se, že má tato prezentace /akce/ smysl a je pro dnešní mládež něčím prospěšná, užitečná a je přínosem pro Vaše vrstevníky?

☐ ANO

☐ NE

☐ NEVÍM

7. Budeš se chtít svěřit rodičům s poznatky z dnešní školní akce a diskutovat s nimi o daném problému, případně jak na Tebe školní akce zapůsobila?

☐ ANO

☐ NE

☐ NEVÍM

8. Přemýšlel/a jsi při prezentaci ukázek z příběhu o tom, jak bys

A - reagoval/a Ty

☐ ANO

☐ NE

☐ NEVÍM

B - udělal/a nebo řešil/a problémy jinak

☐ ANO

☐ NE

☐ NEVÍM

C - pomohl/a kamarádovi,

☐ ANO

☐ NE

☐ NEVÍM

který/á by se dostal/a do podobné situace, jako aktéři příběhu

9. Myslíš, že tato akce změnila Tvůj postoj a pohled na drogovou problematiku, drogově závislé, případně na problémy, které s drogovou závislostí souvisí?

☐ ANO

☐ NE

☐ NEVÍM

10. Znáš dobře zdravotní rizika spojená s užíváním návykových látek?

☐ ANO

☐ NE

☐ NEVÍM

11. Domníváš se, že Tě může ovlivnit parta kamarádů tak, že bys byl/a schopen/na dělat něco, o čem víš, že Tě může poškodit na zdraví, nebo i zabít?

☐ ANO

☐ NE

☐ NEVÍM

12. Domníváš se, že víš, kde a jak vyhledat pomoc, pokud by ses dostal/a do stejných problémů, jako aktéři příběhu z „Protidrogového vlaku“?

☐ ANO

☐ NE

☐ NEVÍM

13. Co bys vzkázal/a, poradil/a všem drogově závislým?

Příloha číslo 3

Šetření o trávení volného času žáky naší školy

Dotazník

Obracím se na vás s dotazníkem, který zjišťuje způsoby trávení volného času středošk. mládeže. Jistě i vy se ve svém volném čase věnujete různým aktivitám. Dotazník je anonymní, zjištěné údaje budou použity pouze za účelem výzkumu. Děkuji předem za vaši spolupráci.

Věk:.....let Pohlaví: chlapec ☐ děvče ☐

Bydliště/stačí obec nebo město/.....

Volný čas je čas, ve kterém si sám/a/ můžeš dělat co chceš

Odpovědi označ křížkem /x/ nebo vypiš.

1. Kolik volného času máš v průměru denně v pracovní dny? /pondělí až pátek/

☐ 1 hodinu ☐ 2 hodiny ☐ 3 hodiny ☐ 4 hodiny ☐ 5 hodin ☐ více než 5 hodin

Kolik hodin volného času máš v průměru za víkend? /sobota až neděle/

☐ 2 hodiny ☐ 4 hodiny ☐ 6 hodin ☐ 8 hodin ☐ 10 hodin

☐ více než 10 hodin

Kolik hodin denně spíš.....hodin

2. Trávíš volný čas raději: ☐ doma ☐ venku ☐ jinde /vypiš/.....

3. Co děláš ve volném čase. Označ **X** všechny vhodné varianty a vypiš kolikrát za týden/max.7x/

☐ četba..... ☐ s partnerem..... ☐ stolní hry..... ☐ sledování TV.....

☐ s rodinou.....

☐ sport..... ☐ disco..... ☐ kamarádi..... ☐ výlety.....

☐ péče o zvíře...

☐ zájmový kroužek..... ☐ trénink..... ☐ poslech hudby.....

☐ brigády.....

☐ v pohostinství/baru/..... ☐ PC-hry..... ☐ PC-sociál. síť.....

☐ příbuzní.....

☐ jiné/vypiš/.....

4. Kolik hodin denně v průměru trávíš u PC?

☐ 1 hodinu ☐ 2 hodiny ☐ 3 hodiny ☐ 4 hodiny ☐ 5 hodin ☐ více než 5 hodin

Kolik hodin denně v průměru trávíš u televize?

☐ 1 hodinu ☐ 2 hodiny ☐ 3 hodiny ☐ 4 hodiny ☐ 5 hodin ☐ více než 5 hodin

5. Kolikrát za rok navštívíš:

kino.....divadlo.....muzeum.....galerii.....koncert.....
sportovní utkání.....

6. Kde hledáš informace /nabídku/ o možnostech trávení volného času?

☐ škola ☐ rodiče ☐ internet ☐ plakát ☐ kamarádi ☐ televize ☐ tisk ☐
nevyhledávám

☐ jinde, vypiš.....

7. Jsi spokojený/á/ s tím, jak trávíš volný čas?

☐ ano ☐ ne ☐ nevím, nedokážu posoudit

8. Co a jak bys nejraději změnila/a

.....

Příloha číslo 4

Úplné znění Minimálního školního programu vybrané školy

Školní rok:2016/2017

Preventivní program

1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ŠKOLE

Název a adresa školy, pro kterou platí tento MPP	Střední škola obchodní, Belgická 250/ 29, 120 00, Praha 2
Jméno a příjmení ředitele	Ing. Ivo Krajíček
Telefon na ředitele	724 044 871
E-mail na ředitele	krajicek@ssob.cz

Jméno školního metodika prevence	Ing. Ivana Beranová		
Telefon	724 030 724		
E-mail	beranova@ssob.cz		
Specializační studium	Ano		
Realizátor vzdělávání	Pedagogicko-psychologická poradna pro Prahu 1, 2 a 4. Francouzská 56, Praha 10		

Jméno výchovného poradce	Mgr. Jana Rottová		
Telefon	602807653		
E-mail	rotoova@ssob.cz		
Specializační studium	Ano		
Realizátor vzdělávání	UK v Praze, pedagogická fakulta		

Jméno školního psychologa	není		
Telefon			
E-mail			

	Počet tříd	Počet žáků/studentů	Počet ped. pracovníků
ZŠ - I stupeň			
ZŠ - II.stupeň			
Víceleté gymnázium			
4leté gymnázium			
SŠ – ostatní	21	474	43
Celkem pedagogů na škole*	21	474	43

* Jedná se o celkový počet pedagogů na Vaší škole. Nejedná se o součet údajů uvedených výše (někteří pedagogové mohou učit na více stupních zároveň).

2. STRUČNÁ ANALÝZA SITUACE (metodika str. 7)

(Cílem analýzy situace je **subjektivní** pohled školy na **aktuální** realitu, ve které se nachází. Měla by být **stručná** (max. 20-25 vět), věcná a mít hodnotící charakter.)

- SŠ obchodní se nachází na Praze 2 v dostupnosti městské hromadné dopravy. Škola sídlí v jedné budově s jídelnou.
- Škola se nachází v příjemném městském prostředí.
- Škola je velmi dobře technicky vybavena – odborné učebny, PC učebny, jazykové učebny, nově zrekonstruované školní hřiště, 2 tělocvičny, školní knihovna, dvorek vhodný pro odpočinek a volnočasové venkovní aktivity.
- Na SŠO studuje 31 žáků jiné než české národnosti. Kolektiv studentů je přijímá velmi dobře a je jim nápomocný při překonávání jazykových bariér. Již několik let je jejich počet stabilizovaný.
- Školní řád stanovuje práva a povinnosti žáků a jejich chování v prostorách SŠO. Seznámení s jeho pravidly probíhá při zahájení školního roku. Průběžně během školního roku s ním třídní učitelé pracují. Na dodržování pravidel a bezpečnosti žáků v době vyučování dohlížejí určené pedagogičtí pracovníci.
- Zařazení témat prevence negativních jevů je včleněno do výuky předmětů občanská nauka, občanský základ, cizí jazyky, literární výuka, multikulturní soužití, základy přírodních věd, právní nauka a třídnické hodiny.
- ŠMP je v každodenním kontaktu se studenty, je jedním z vyučujících, tedy může okamžitě řešit vzniklé problémové situace.
- Školní preventivní tým je složen z výchovného poradce, školního metodika prevence a úzce spolupracujeme s PhDr. Olgou Pohlovou z Pedagogicko-

psychologické poradny pro Prahu 2. Tým je kompetentní k řešení vzniklých negativních situací.

- Dále školní preventivní tým úzce spolupracuje s jednotlivými členy pedagogického sboru.
- V rámci informačních zdrojů využíváme: časopis Prevence, semináře, přednášky, návštěvy a odborné přednášky v muzeu Policie v ČR, návštěva nově zrekonstruovaného „protidrogového vlaku“, informační kampaně na nástěnkách v prostorách školy.
- ŠMP se aktivně účastní různých seminářů pořádaných MHMP – Prevence rizikového sexuálního chování, Škola osobnostního života, Pedagogicko-psychologická poradna – studium k výkonu specializovaných činností – prevence sociálně patologických jevů, xenofobie, rasismus, náboženství, prevence zneužívání návykových látek, Policie ČR – trestní odpovědnost mladistvých, Kyberšikana,
- V rámci evaluace v hodinách občanské nauky mapujeme formou dotazníku oblast šikanování žáků a problematiku drog, vyhodnocené negativní jevy konzultujeme se školním preventivním týmem, vedením školy a případně Pedag. psych. poradnou.
- Naše škola se velmi aktivně zapojila do programu „Minimalizace šikany“, podporovaného MHMP.
- Ve školním roce 2016/2017 jsme zavedli povinné třídnické hodiny. Očekáváme utužení kolektivu, lepší spolupráci mezi žáky a interakce žák-učitel.

3. STANOVENÍ CÍLŮ PP

Cíl:	Zvýšit informovanost pedagogů v problematice drogové závislosti a dalších sociálně patologických jevů
Ukazatele dosažení cíle:	<ul style="list-style-type: none"> • Počet proškolených pedagogů • Vzdělávací programy na dané téma
Zdůvodnění cíle:	Efektivně, věcně a v co nejkratší době řešit vzniklé situace a to nejen ve třídě, ale i na pracovišti OV.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Zvyšování profesní připravenosti pedagogického sboru a úzká spolupráce se zástupci a rodiči žáků.
Cíl:	Zvýšit informovanost pedagogů a rodičů v problematice oblasti šikany a kyberšikany, xenofobie a rasismu.
Ukazatele dosažení cíle:	<ul style="list-style-type: none"> • Besedy • Semináře • Spolupráce s obvodní Ped. Psy. Poradnou • Spolupráce s Policií • Akreditované neziskové organizace • Počet proškolených pedagogických pracovníků
Zdůvodnění cíle:	Zvýšení kompetencí pedagogických pracovníků, Zkvalitnění výchovného působení na žáky což je nezbytnou součástí psychohygieny.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Profesní připravenost pedagogů.
Cíl:	Zvýšit informovanost pedagogů v problematice oblasti zdravotního a životního stylu.
Ukazatele dosažení cíle:	<ul style="list-style-type: none"> • Besedy • Semináře • Počet proškolených pedagogických pracovníků
Zdůvodnění cíle:	Zvýšení kompetencí zkvalitňuje práci pedagogických pracovníků, jejich výchovné působení na žáky nejen v oblasti zdravotního životního stylu, ale i šikany či prevence zneužívání návykových látek.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Profesní připravenost pedagogů a spolupráce s rodiči.

4. SKLADBA AKTIVIT PP PRO JEDNOTLIVÉ CÍLOVÉ SKUPINY

2) Pedagogové

Název a odborné zaměření vzdělávání	Drogová prevence, návykové látky, trestní odpovědnost mladistvých, kyberšikana
Stručná charakteristika	Komponovaný pořad
Realizátor/lektor	Městská policie
Počet proškolených pedagogů	40
Počet hodin	90 minut
Termín konání	duben 2017

(tabulku lze rozšířit dle potřeby) – označte požadovanou tabulku a zkopírujte.

b) Žáci

Tematické bloky ve výuce, zaměřené na prevenci rizikového chování

Ročník/pololetí	Předmět	Vzdělávací oblast	Téma	Časová dotace	Vyučující
1.roč./I.pol.	OZ	Zdravý životní styl	Mentální anorexie a bulimie	45 minut	Mgr. Chadimová
1.roč./I.pol.	TEV	Zdravý životní styl	Kouření a zdraví	45 minut	Mgr. Šída
1.roč./I.pol.	ZPV	Prevence proti drogám	Prevence – drogový vlak	45 minut	RNDr. Krčíková
2.roč./I.pol.	OZ	Prevence kriminality	Rasismus, xenofobie	45 minut	PhDr.Bačuvčíková
3.roč./I.pol.	MS	Náboženství, etnika	Rasová nesnášenlivost	45 minut	Ing. Beranová
4.roč./I.pol.	OZ	Rasová nesnášenlivost	Uprchlíci	45 minut	Mgr. Rottová
2.roč./II.pol.	OZ	Prevence kriminality	Trestní odpovědnost mladistvých	45 minut	Mgr. Hájková
1.roč./II.pol.	ZPV	Zdravý životní styl	S tebou o tobě	45 minut	2. lék. Fak.UK
3.roč./II.pol.	ZPV	Zdravý životní styl	Prevence rakoviny prsu	45 minut	2. lék. Fak.UK
3. roč./I.pol.	ZV	Zdravý životní styl	HIV + AIDS	90 minut	Nezisková organizace

Specifická prevence

Název programu	Indikovaná prevence
Typ programu	Drogy
Stručná charakteristika programu	Kouření, prodej drog a jejich působení na lidský organismus.
Realizátor	Policie ČR
Cílová skupina	Žáci ze všech ročníků
Počet žáků v programu	Max. 10
Počet hodin programu	2 hodiny
Návaznost programu na cíle PP	Drogová problematika
Ukazatele úspěšnosti	Omezení kouření a užívání návykových látek
Termín	Říjen 2016
Zodpovědná osoba	Ing. Ivana Beranová - ŠMP

c) Rodiče

Název programu	Třídní schůzky
Stručná charakteristika programu	Prevence negativních jevů působících na žáky v oblasti drog, kriminality, šikany, xenofobie a rasismu, kyberšikana.
Realizátor	Třídní učitelé
Počet hodin programu	2 hodiny
Termín konání	6. října 2016, prosinec 2016, květen 2017
Zodpovědná osoba	Ing. Vladimíra Stěhulová – zástupce ředitele

5. EVALUACE

A) Kvalitativní hodnocení

1. Na základě vytyčených ukazatelů úspěšnosti posuďte u každého programu, zda bylo dosaženo stanovených cílů
2. Na základě zjištění rozhodněte, zda budete v hodnoceném programu pokračovat i v následujícím roce.

Ve školním roce 2015/16, byl preventivní program úspěšný. Proto v něm pokračujeme i v novém školním roce 2016/17 ve stejném rozsahu. Podařilo se úspěšně čelit šikaně a rasismu a zamezit kouření na školním WC.

Velmi dobře po přednáškách spolupracovala většina rodičů u problémových žáků.

Žáci získali důvěru v pracovníky školního preventivního týmu. Klima školy je otevřené a žáci mají možnost promluvit si o svých starostech s třídními učiteli, ŠMP, a výchovným poradcem bez obav.

B) Kvantitativní hodnocení

I. PRÁCE PEDAGOGICKÉHO SBORU

Vzdělávací akce pro pedagogické pracovníky v oblasti prevence RCh	
Počet vzdělávacích aktivit	1
Počet celkově proškolených pedagogů	35
Počet dnů	90 minut

II. SPOLUPRÁCE ŠKOLY S RODIČI

	Počet aktivit	Počet hodin	Počet zúčastněných rodičů
Aktivity pro rodiče v oblasti prevence RCh	1	2	192

III. PREVENTIVNÍ AKTIVITY PRO ŽÁKY ŠKOLY

Specifické preventivní aktivity, reagující na individuální situaci (problém) ve třídě	Počet aktivit	Počet žáků	Počet hodin přímé práce 10 hodin
Blok primární prevence			
Interaktivní seminář			
Beseda	6	326	6 hodin
Komponovaný pořad	2	160	2 hodiny
Pobyťová akce			
Situační intervence			
Jiné			

Volnočasové aktivity při školách	Počet aktivit	Počet žáků
Školní kluby		
Školní kroužky		
Víkendové akce školy		
Prázdninové akce školy		
Jiné		

Použité zkratky:

PP – Minimální preventivní program

RCh – Rizikové chování

SPJ – Sociálně patologické jevy

NNO – Nestátní neziskové organizace

ŠMP – Školní metodik prevence

RVP – Rámcová vzdělávací program

ŠVP – Školní vzdělávací program

1.4 Krizový plán školy

Krizový plán školy uvádím tak, jak jsem jej obdržela od školní metodičky prevence paní Beranové.

Krizový plán školy 2016/2017

Cílem krizového plánu je eliminovat či minimalizovat škody v případě, kdy k projevům rizikového chování ve škole dojde. Je pomocným manuálem pro všechny pedagogické pracovníky a rodiče. V krizovém plánu jsou popsány postupy, kterými se pedagogičtí pracovníci řídí v případě nastalých situací.

Výchovný poradenský systém se ve škole řídí vyhláškou č. 72/2005 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

Ředitel školy

Zástupkyně ředitele školy

Výchovný poradce

Školní metodik prevence

Ing. Ivo Krajíček

Mgr. Marcela Zavoralová, Ing. Vladimíra Stěhulová

Mgr. Jana Rottová

Ing. Ivana Beranová

Zpracováno dle Metodického doporučení MŠMT č.j. 21291/2010-28.

I. ŠIKANA, KYBERŠIKANA

1. Rozhovor s obětí (oběťmi)
2. Rozhovor s agresorem (agresory)
3. Nalezení svědků (svědka)
4. Zajištění ochrany oběti (obětí)
5. Jednání s rodiče dotčených žáků

Ze všech jednání pořizujeme zápis s podpisy zúčastněných. Po potrestání agresora využíváme výchovných opatření – viz školní řád.

6. Při pokročilé šikaně kontaktujeme policii ČR.

7. Výchovná komise

Řešení:

a) Práce se třídou

b) Při pokročilé šikaně konzultace a řešení s metodikem prevence v PPP Praha 2, Francouzská – PhDr. Lenka Marušková.

II. NÁVYKOVÉ LÁTKY

V případě, že do školy přijde žák po vlivem NL.

1. Je-li žák pod vlivem návykových látek, informujeme vedení školy, okamžitě kontaktujeme zákonného zástupce, zavoláme záchranou službu hl.m. Prahy, popřípadě policii ČR. Provedeme šetření ve třídě za účelem zjištění situace mezi spolužáky.
2. Zákonného zástupce informujeme při jednání ve škole o dané situaci, navrhuje řešení (odborníci, léčba, OSPOD).
3. Přestupek je hodnocen dle školního řádu.
V případě, že žák požije NL ve škole.

1. Pokud žák do školy návykovou látku přinese, bude zajištěna a bezpečně uložena do školního trezoru s informacemi o nález (NL vložena do obálky, přelepena, opatřena razítkem, čas, datum a místo nález).
2. Nález hlásíme policii ČR a zákonným zástupcům.
3. Přivoláme zákonné zástupce do školy a doporučujeme návštěvu odborníka
4. Přestupek je hodnocen dle školního řádu

Řešení:

a) Práce se školním kolektivem

b) Konzultace s PhDr. Lenkou Maruškovou

c) Kontakty na odborníky (Adiktologie Praha, apod.)

III. ZÁŠKOLÁCTVÍ

1. Zákonný zástupce (žák) je povinen informovat nejpozději do 3 dnů třídního učitele o nepřítomnosti žáka. V případě, že se tak nestane, kontaktuje TU zákonného zástupce (žáka).

Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta

M. Rettigové 4, 116 39 Praha 1

Evidenční list žadatelů o nahlédnutí do listinné podoby práce

Jsem si vědom/a, že závěrečná práce je autorským dílem a že informace získané nahlédnutím do zveřejněné závěrečné práce nemohou být použity k výdělečným účelům, ani nemohou být vydávány za studijní, vědeckou nebo jinou tvůrčí činnost jiné osoby než autora.

Byl/a jsem seznámen/a se skutečností, že si mohu pořizovat výpisy, opisy nebo rozmnoženiny závěrečné práce, jsem však povinen/povinna s nimi nakládat jako s autorským dílem a zachovávat pravidla uvedená v předchozím odstavci tohoto prohlášení.

Poř. č.	Datum	Jméno a příjmení	Adresa trvalého bydliště	Podpis
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				

**Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta
M. Rettigové 4, 116 39 Praha 1**

Prohlášení žadatele o nahlédnutí do listinné podoby práce před její obhajobou

Závěrečná práce:

Druh závěrečné práce: Bakalářská práce

Název závěrečné práce: Prevence a preventivní programy rizikového chování na
vybrané škole

Autor práce: Marcela Štrobichová

Jsem si vědom/a, že závěrečná práce je autorským dílem a že informace získané nahlédnutím do zveřejněné závěrečné práce nemohou být použity k výdělečným účelům, ani nemohou být vydávány za studijní, vědeckou nebo jinou tvůrčí činnost jiné osoby než autora.

Byl/a jsem seznámen/a se skutečností, že si mohu pořizovat výpisy, opisy nebo rozmnoženiny závěrečné práce, jsem však povinen/povinna s nimi nakládat jako s autorským dílem a zachovávat pravidla uvedená v předchozím odstavci tohoto prohlášení.

Jsem si vědom/a, že pořizovat výpisy, opisy nebo rozmnoženiny dané práce lze pouze na své náklady.

V Praze dne

Jméno a příjmení žadatele	
Adresa trvalého bydliště	

.....

podpis